



ANGEL

ERASMUS+ CBHE



Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union



The European Commission's support for production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which solely reflect the views of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use of information contained herein.



R1.4 Laporan Analisis Jurang Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau dalam Pengajian Tinggi ASEAN

WP1 Penyesuaian dan latihan







Maklumat Projek

Akronim Projek:	ANGEL
Tajuk penuh projek:	Rangkaian ASEAN untuk Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau
No Projek:	619421-EPP-1-2020-1-MY-EPPKA2-CVE-JP
Skim Pembiayaan:	Erasmus+ KA2 Kerjasama Inovasi dan Pertukaran Amalan Baik – Pembinaan Kapasiti dalam bidang Pengajian Tinggi
Penyelaras:	UTM
Laman web projek	www.angel-project.eu

Disediakan oleh

Nama pengarang	Rocky Adiguna
Rakan Kongsi Pengarang	UGM
Kedudukan	Pentadbir
Tarikh	Disember 2022
Status:	Siap dibina
Tahap Penyebaran:	Awam

Disemak oleh CSI dan EUC

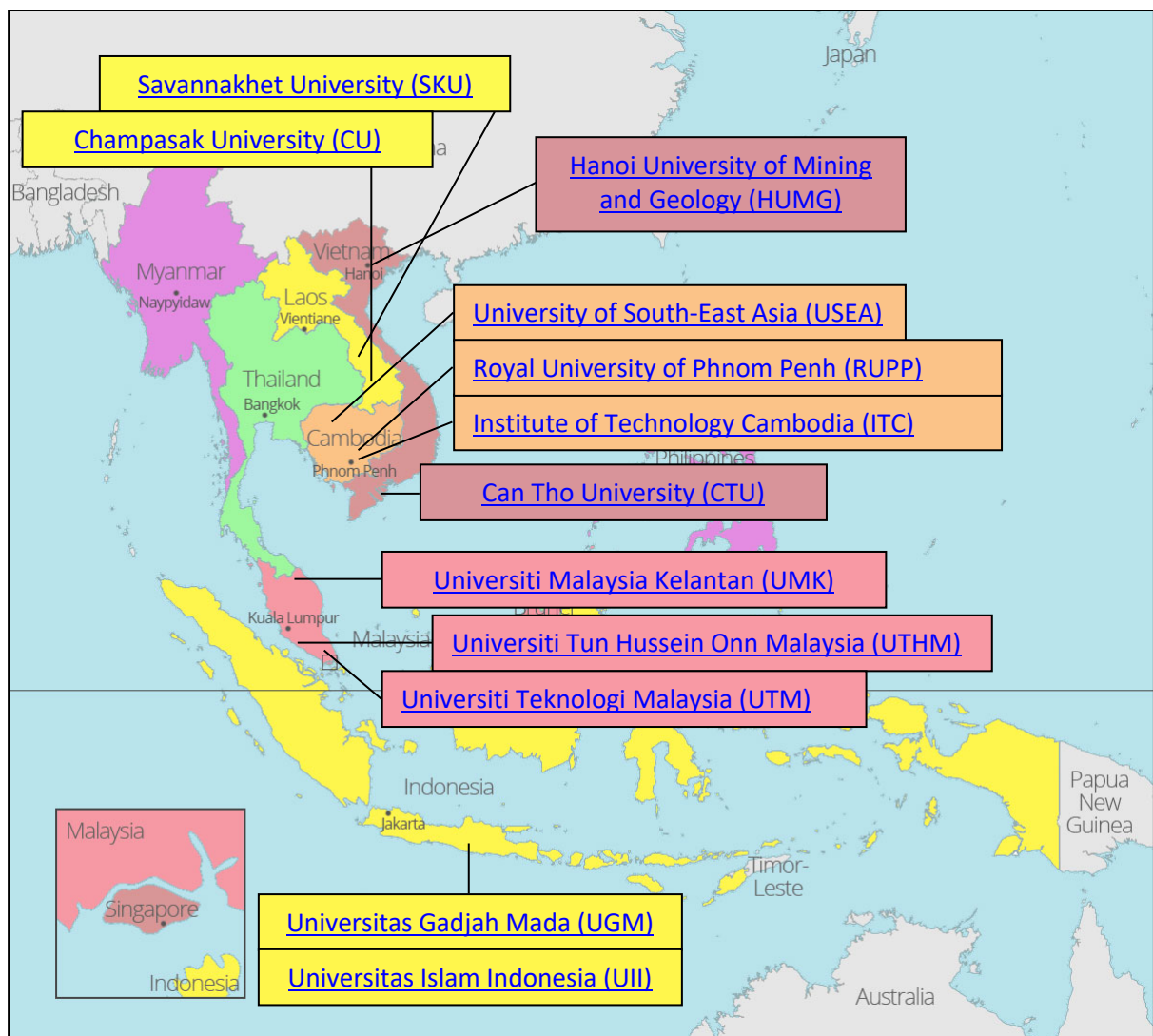


Kandungan

1. Pengenalan	6
2. Metodologi	7
2.1. Kaji selidik.....	7
2.2. Perbincangan Kumpulan Fokus (FGD).....	10
3. Keputusan Tinjauan.....	12
3.1. Universiti dan Fakulti	12
3.2. Pelajar.....	19
3.3. Komuniti	25
4. Keputusan Perbincangan Kumpulan Fokus (FGD).....	28
4.1. Universiti Islam Indonesia (UII).....	28
4.2. Universiti Gadjah Mada (UGM)	34
4.3. Universiti Teknologi Malaysia (UTM)	40
4.4. Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)	43
4.5. Universiti Malaysia Kelantan (UMK)	48
4.6. Hanoi University of Mining and Geology (HUMG) & Universiti Can Tho (CTU).....	53
4.7. Royal University of Phnom Penh (RUPP)	55
4.8. Institute of Technology Cambodia (ITC).....	59
4.9. University of South-East Asia (USEA).....	61
4.10. Universiti Champasak (CU)	65
4.11. Universiti Savannakhet (SKU).....	72
5. Kesimpulan	77
6. Rujukan.....	78

1. Pengenalan

Asia Tenggara ialah salah satu rantau utama yang menyumbang kepada—dan terjejas oleh—cabaran perniagaan, sosial dan alam sekitar yang semakin meningkat. Daripada campur tangan hak asasi manusia kepada penebangan hutan, negara-negara ASEAN menghadapi tekanan yang semakin meningkat untuk perniagaan mematuhi piawaian kawal selia baharu serta perubahan dalam tingkah laku pengguna yang menuntut amalan sedar terhadap alam sekitar, aktiviti sosial dan tadbir urus (ESG). Berlatarbelakangkan ini, rangkaian ASEAN untuk Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau (ANGEL) berusaha untuk meningkatkan penerimaan Agenda 2030 di rantau ini dengan tumpuan kepada Matlamat Pembangunan Mampan (SDG). ANGEL juga berusaha untuk membina kapasiti untuk komuniti yang kukuh yang menyebarkan pengetahuan tentang norma alam sekitar, nilai sosial berdasarkan keterangkuman, dan peraturan kelakuan berdasarkan tadbir urus yang baik. 12 institusi rakan kongsi dari lima negara ASEAN mengambil bahagian sebagai konsortium ANGEL. Rajah 1 membentangkan lokasi geografi setiap institusi rakan kongsi dan negara asalnya.



2. Metodologi

Kaedah pengumpulan data untuk analisis jurang adalah berdasarkan dua alat: tinjauan dan perbincangan kumpulan fokus. Kaedah tinjauan mengukur kecenderungan agregat institusi rakan kongsi mengenai satu set tema dan kriteria untuk keusahawanan hijau dan kepimpinan. Skor setiap dimensi diperolehi dengan mengira cara item. Memandangkan matlamat tinjauan untuk membandingkan kepelbagaian corak tindak balas antara kumpulan yang berbeza, plot kotak dianggap sesuai untuk menggambarkan penemuan (Benjamini, 1988). Perbincangan kumpulan fokus, sebaliknya, bertujuan untuk menyelidiki lebih mendalam cabaran dan kerumitan setiap institusi rakan kongsi. Setiap kaedah ini dibincangkan di bawah.

2.1. Kaji selidik

Tiga set tinjauan disediakan untuk tiga pihak berkepentingan: satu untuk ahli universiti dan fakulti, satu untuk pelajar, dan satu untuk komuniti.

Pihak berkepentingan pertama yang akan dinilai ialah "Universiti dan Fakulti" sebagai pembina kapasiti dalam ekosistem. Dalam kaji selidik ini, mereka diwakili oleh pihak pengurusan di peringkat universiti, peringkat fakulti, dan ahli fakulti yang terlibat di peringkat program pengajian. Dengan objektif untuk mengukur tahap penglibatan institusi rakan kongsi dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau, kami merangka tiga dimensi penilaian: (1) struktur sokongan peringkat universiti, (2) fokus peringkat fakulti, dan (3) pedagogi. Setiap dimensi dinilai berdasarkan skala seperti 7 Likert (1 = tiada, 7 = sangat intensif). Item untuk setiap dimensi digariskan dalam Jadual 1 seperti berikut.

Jadual 1. Dimensi dan item untuk Universiti dan Fakulti

Dimensi	Perkara
Struktur sokongan	<p>Kehadiran pusat/unit khusus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan <i>di peringkat universiti</i></p> <p>Kehadiran skim kerjasama dengan kerajaan dan institusi awam <i>di peringkat universiti</i></p> <p>Kehadiran skim kerjasama dengan industri <i>di peringkat universiti</i></p> <p>Kehadiran inisiatif teladan mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan <i>di peringkat universiti</i></p> <p>Usaha untuk mengukur kesan masyarakat dan alam sekitar</p>
Fokus	<p>Kehadiran pusat/unit khusus keusahawanan hijau dan kepimpinan <i>di peringkat fakulti</i></p> <p>Kehadiran skim kerjasama yang menghubungkan kerajaan dan persekitaran awam <i>di peringkat fakulti</i></p> <p>Kehadiran skim kerjasama dengan industri <i>di peringkat fakulti</i></p> <p>Kehadiran inisiatif teladan mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan <i>di peringkat fakulti</i></p>

Kehadiran program pengajian mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan *di peringkat fakulti*

Pedagogi

Kehadiran kursus yang menggunakan pendekatan antara atau pelbagai disiplin
 Kehadiran kaedah kes sebagai kaedah pengajaran
 Kehadiran pembelajaran berasaskan masalah sebagai kaedah pengajaran
 Kehadiran pembelajaran berasaskan projek sebagai kaedah pengajaran

Pihak berkepentingan kedua yang akan dinilai ialah "Pelajar" sebagai penerima manfaat langsung ekosistem pembinaan kapasiti. Kami membahagikan bahagian ini kepada tiga dimensi iaitu (1) Pendedahan, (2) Niat dan Tindakan, dan (3) Halangan, Sokongan dan Cabaran. Dimensi ini dipilih untuk mengenal pasti sejauh mana pelajar telah terdedah, berhasrat, dan bertindak ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau, bersama-sama dengan cabaran yang mereka hadapi. Setiap dimensi ini dinyatakan lebih lanjut ke dalam beberapa item seperti yang digariskan dalam Jadual 2. Melainkan dinyatakan sebaliknya, kebanyakan item diukur sebagai pembolehubah kategori.

Jadual 2. Dimensi dan item untuk Pelajar

Dimensi	Perkara
Pendedahan	Adakah anda telah mengikuti kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan dari universiti anda? Adakah anda telah mengikuti kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan di luar universiti anda? Apakah bahagian/topik mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau yang anda dapati paling berguna?
Niat dan Tindakan	Sejauh manakah anda berhasrat untuk memulakan usaha yang menangani isu masyarakat dan alam sekitar pada masa hadapan? Sejauh manakah anda berhasrat untuk mengambil bahagian dalam program yang mengembangkan keupayaan anda dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau? Jika anda mempunyai peluang untuk memulakan perniagaan hijau, adakah anda akan mempertimbangkan untuk bekerjasama dengan universiti? Apakah bentuk sokongan universiti yang anda fikir akan paling memudahkan usaha anda? Sejauh manakah faktor-faktor berikut membuat (atau telah membuat) anda memulakan usaha/projek yang menangani isu masyarakat dan alam sekitar? (Skala Likert; 1 = Tidak sama sekali, 7 = Sangat berkemungkinan) <ul style="list-style-type: none"> • Pulangan kewangan • Mendapat rangkaian • Mendapat kuasa dan pengaruh • Pemerolehan aset ketara

- Pematuan terhadap jangkaan pihak ketiga (cth, rakan, masyarakat)
- Pembelajaran dan penguasaan
- Cinta dan makna
- Mengelakkan rasa bersalah
- Rasa kebebasan

Halangan, Sokongan dan Cabaran	<p>Pada pendapat anda, apakah halangan terbesar kepada keputusan anda untuk memulakan perniagaan hijau anda sendiri?</p> <p>Jika anda memutuskan untuk memulakan perniagaan hijau anda sendiri, apakah jenis sokongan yang paling anda perlukan?</p> <p>Jika anda memutuskan untuk memulakan perniagaan hijau anda sendiri, di manakah anda akan mencari sokongan?</p> <p>Sebagai seorang pelajar, apakah cabaran khusus yang anda alami berhubung dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau?</p>
--------------------------------	--

Pihak berkepentingan ketiga dalam analisis jurang kami ialah "Komuniti" sebagai perwakilan penerima manfaat luar universiti. Untuk bahagian ini, kami mengenal pasti dua dimensi: (1) Penglibatan dan Keperluan dan (2) Jangkaan dan Cabaran. Soal selidik dan item dibentangkan dalam Jadual 3.

Jadual 3. Dimensi dan item soalan untuk komuniti

Dimensi	Item soalan
Penglibatan dan Keperluan	<p>Berdasarkan pengalaman anda berinteraksi dengan universiti, sejauh manakah tahap komunikasi mereka kepada komuniti anda? (1 = tiada komunikasi langsung; 7 = sangat intensif)</p> <p>Berdasarkan pengalaman anda berinteraksi dengan universiti, sejauh manakah tahap sokongan mereka mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau (cth, nasihat, perundingan, bimbingan) kepada komuniti anda? (1 = tiada apa-apa; 7 = sangat kuat)</p> <p>Berdasarkan interaksi anda dengan universiti, sejauh manakah anda mengalami manfaat kehadiran mereka mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan? (1 = tiada apa-apa; 7 = sangat kuat)</p> <p>Jika anda memutuskan untuk membangunkan komuniti anda ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau, apakah jenis sokongan yang paling anda perlukan?</p> <p>Jika anda memutuskan untuk membangunkan komuniti anda ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau, di manakah anda akan mencari sokongan?</p>
Jangkaan dan Cabaran	<p>Sejauh manakah anda berpuas hati dengan peranan universiti kepada komuniti anda mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? (1 = sangat tidak berpuas hati; 7 = sangat berpuas hati)</p> <p>Berbanding dengan masa kini, sejauh manakah anda fikir universiti harus melibatkan diri dengan komuniti anda mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? (1 = kira-kira sama dengan sekarang; 7 = lebih banyak daripada sekarang)</p>

2.2. Perbincangan Kumpulan Fokus (FGD)

Bersempena dengan pengedaran soal selidik, universiti rakan kongsi mengatur mesyuarat FGD dengan tiga pihak berkepentingan: pensyarah dan profesor universiti, pelajar (sarjana muda dan pascasiswazah), dan komuniti (pengamal perniagaan, pemimpin NGO, dll.). Berdasarkan soal selidik, FGD bertujuan untuk meneroka nuansa dan menambah kedalaman dengan meneroka 'apa' dan 'bagaimana' satu set tema. Panduan soalan untuk Ahli Universiti dan Fakulti, Pelajar, dan Komuniti disediakan masing-masing dalam Jadual 4, Jadual 5, dan Jadual 6. Memandangkan sifat penyelidikan kualitatif terbuka, dan untuk menggabungkan perbezaan kontekstual di kalangan rakan kongsi, soalan-soalan ini adalah indikatif dan universiti rakan kongsi dijemput untuk menyesuaikan soalan agar sesuai dengan dinamik FGD.

Jadual 4. Panduan soalan FGD untuk Ahli Universiti dan Fakulti.

Tema	Soalan
Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau	Sejauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?
	Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti? Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?
Kurikulum dan tenaga pengajar	Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?
	Sejauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?
	Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, penguambela, aktivis, dll.)
Cabaran dan peluang	Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?
	Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Jadual 5. Panduan soalan FGD untuk Pelajar.

Tema	Soalan
Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau	Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu? Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Niat dan tindakan	<p>Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?</p> <p>Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?</p> <p>Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?</p> <p>Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)</p>
Cabaran dan jangkaan	<p>Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kemampanan?</p> <p>Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampanan?</p>

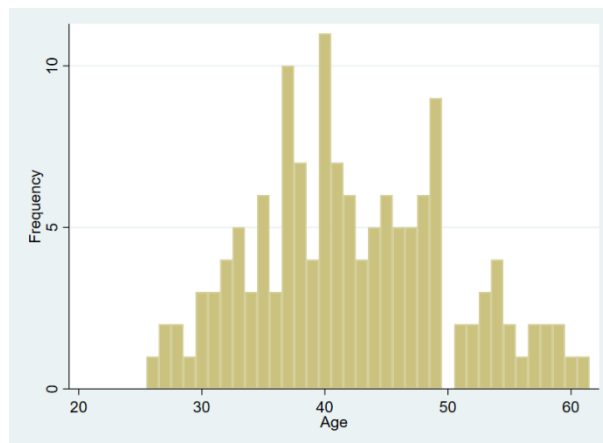
Jadual 6. Panduan soalan FGD untuk Komuniti.

Tema	Soalan
Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau	<p>Sejauh manakah masyarakat telah berhubung dengan universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? Dalam bentuk apa (jika ada)?</p> <p>Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi dan strategi komuniti?</p>
Cabaran dan jangkaan	<p>Apakah halangan yang dihadapi oleh masyarakat dalam mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?</p> <p>Apakah bentuk sokongan yang diharapkan oleh masyarakat daripada universiti mengenai kemampanan?</p>

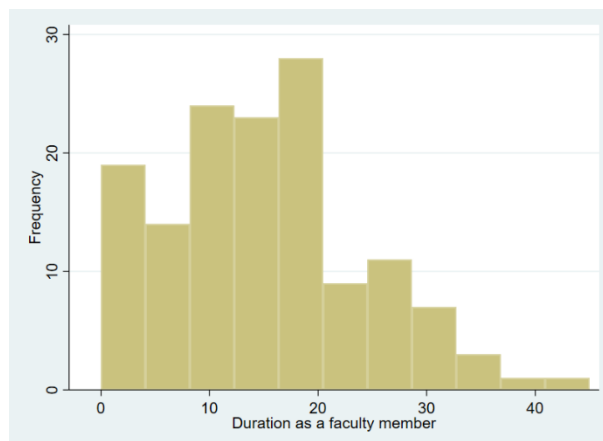
3. Keputusan Tinjauan

3.1. Universiti dan Fakulti

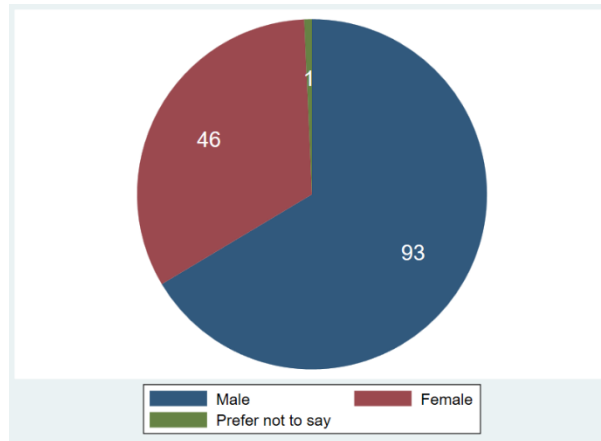
Secara ringkasnya, jumlah responden dari 12 universiti ASEAN ialah 140 ahli fakulti/pensyarah, dengan purata umur 42 tahun dan purata tempoh 15.1 tahun. Dari segi jantina, responden terdiri daripada 93 lelaki, 46 perempuan, dan seorang memilih untuk tidak mendedahkan jantina mereka. Pembentangan grafik umur, tempoh dan jantina responden ditunjukkan masing-masing dalam Rajah 2, Rajah 3, dan Rajah 4 di bawah.



Rajah 2. Taburan umur responden



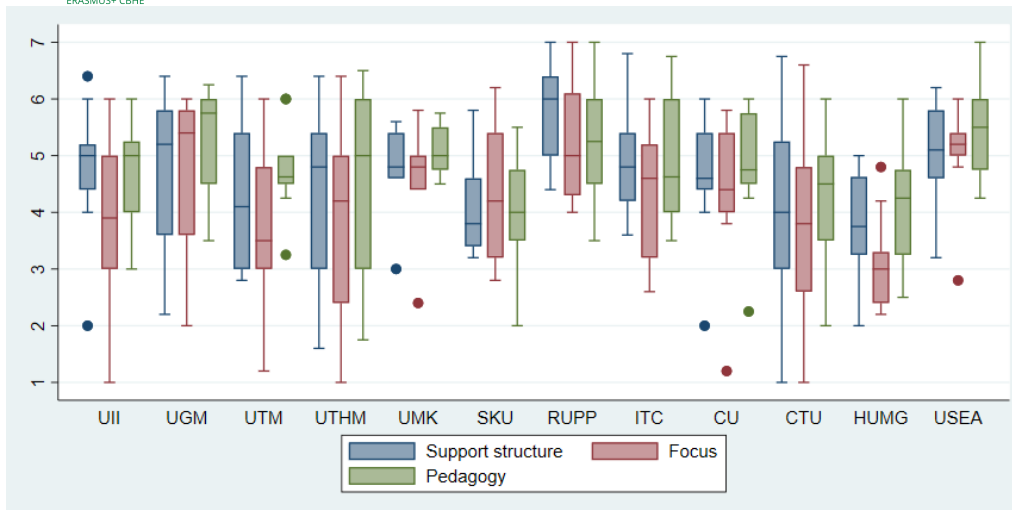
Rajah 3. Pengagihan tempoh responden



Rajah 4. Taburan jantina responden

Sebagai gambaran keseluruhan, Rajah 5 menggambarkan plot kotak tiga dimensi. Hasilnya menunjukkan bahawa terdapat kepelbagaian antara tahap penglibatan institusi rakan kongsi oleh setiap universiti dan fakulti. Walaupun corak yang konsisten merentas semua dimensi tidak mudah dilihat, terdapat kecenderungan umum bahawa dimensi Fokus mendapat markah lebih rendah daripada Struktur Sokongan. Dimensi Pedagogi, bagaimanapun, nampaknya mendapat markah pada tahap yang lebih tinggi daripada dimensi lain walaupun, bagi sesetengah universiti, tahap Pedagogi berada pada tahap yang sama dengan dimensi lain. Berdasarkan keputusan, kami memperoleh kesimpulan berikut:

- Institusi rakan kongsi merasakan bahawa terdapat Struktur Sokongan ke arah keusahawanan hijau dan kepimpinan di peringkat universiti dan fakulti.
- Kebanyakan institusi rakan kongsi menganggap bahawa tumpuan pada keusahawanan dan kepimpinan hijau secara relatifnya lebih rendah daripada Struktur Sokongan.
- Institusi rakan kongsi telah mengguna pakai pelbagai pendekatan pedagogi yang merangkumi pembelajaran berasaskan kes, pembelajaran berasaskan masalah dan pembelajaran berasaskan projek.
- Terdapat banyak ruang untuk meningkatkan intensiti tumpuan ke arah keusahawanan hijau dan kepimpinan di semua institusi.

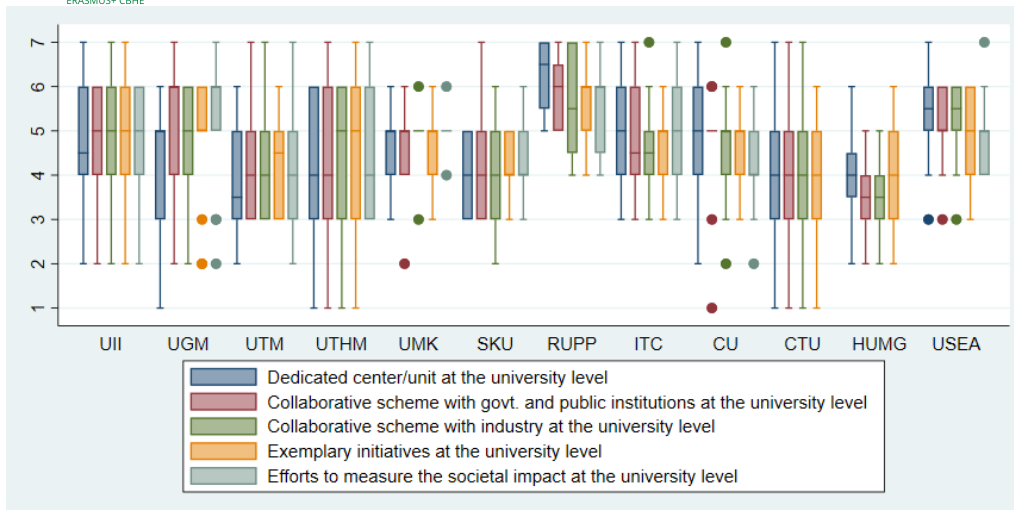


Rajah 5. Tahap persepsi struktur sokongan, fokus dan pedagogi.

3.1.1. Struktur sokongan

Dimensi pertama universiti/fakulti ialah struktur sokongan. Dalam dimensi ini, kami berusaha untuk menyelesaikan sama ada terdapat sokongan dan struktur yang mantap yang memudahkan orientasi institusi ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau. Kami membina dimensi struktur sokongan sebagai komposit item soalan berikut:

1. Sejauh manakah terdapat pusat/unit yang khusus untuk keusahawanan dan kepimpinan hijau?
2. Sejauh manakah terdapat skim kolaboratif yang menghubungkan kerajaan dan persekitaran awam mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?
3. Sejauh manakah terdapat skim kerjasama dengan industri mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?
4. Sejauh manakah terdapat inisiatif teladan (program, projek, aktiviti) yang menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?
5. Sejauh manakah terdapat usaha untuk mengukur kesan masyarakat dan alam sekitar daripada aktiviti institusi anda?

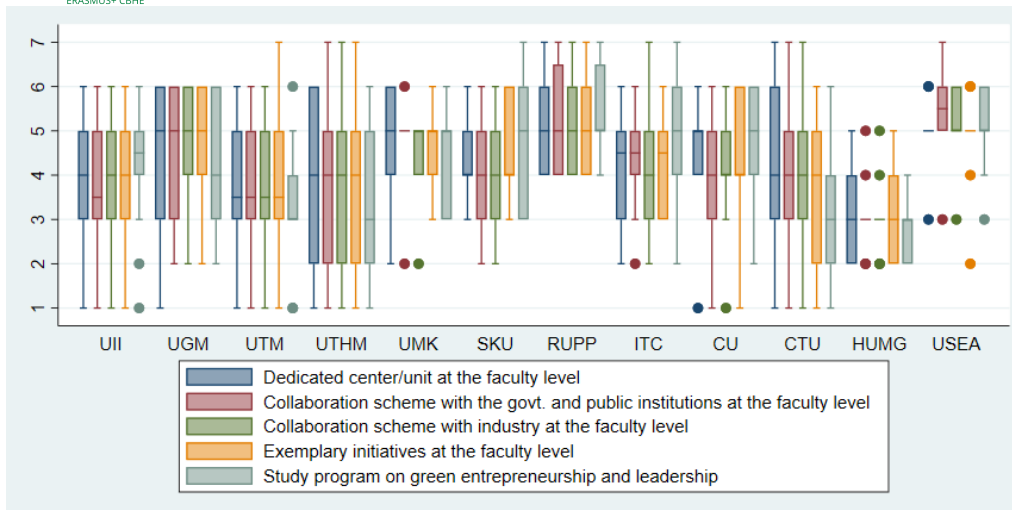


Rajah 6. Struktur sokongan peringkat universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Daripada Rajah 6, kami mendapati bahawa kebanyakan institusi rakan kongsi mempunyai sedikit sebanyak struktur sokongan sedia ada untuk keusahawanan dan kepimpinan hijau. Institusi yang mempunyai tahap sokongan yang tinggi (julat 4 hingga 6) ialah UII, UGM, ITC, dan USEA. Institusi yang mempunyai tahap sokongan sederhana (julat 3 hingga 5) ialah UTM, UTHM, UMK, SKU, CU, CTU, dan HUMG. RUPP menonjol daripada yang lain dengan menunjukkan persetujuan yang lebih kuat di kalangan responden kerana mempunyai tahap sokongan yang sangat tinggi (julat 5 hingga 7).

3.1.2. Fokus

Dimensi kedua ialah 'Fokus' sebagai ukuran sejauh mana fakulti (iaitu, Fakulti Ekonomi dan Perniagaan atau fakulti lain yang berkaitan) telah mewujudkan tumpuan kepada keusahawanan hijau dan kepimpinan. Kebanyakan soalan item dalam dimensi ini kekal serupa dengan peringkat universiti tetapi menekankan peringkat fakulti dan bukannya peringkat universiti. Untuk dimensi ini, kami menambah satu item tambahan: kehadiran *program pengajian* mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan untuk pengukuran impak peringkat universiti. Seperti yang digambarkan dalam Rajah 7, kami mendapati bahawa julat respons terutamanya menumpu pada tahap penglibatan rendah (julat 2 hingga 4) hingga sederhana (julat 3 hingga 5). Di antara semua institusi rakan kongsi, hanya UGM, RUPP, USEA yang mempunyai tahap Fokus yang kebanyakannya tinggi (julat 4 hingga 6).

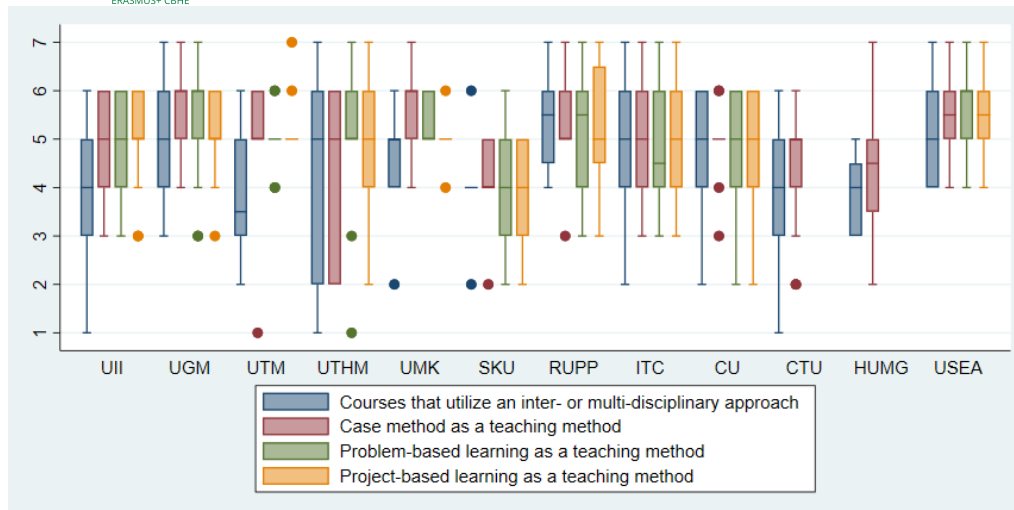


Rajah 7. Tumpuan peringkat fakulti kepada keusahawanan dan kepimpinan hijau.

3.1.3. Pengajaran dan pedagogi

Dimensi ketiga ialah Pengajaran dan Pedagogi, yang mengenal pasti sejauh mana institusi rakan kongsi telah menggunakan pelbagai kaedah pengajaran. Berbeza dengan dimensi sebelumnya, Pengajaran dan Pedagogi tidak secara eksklusif berkaitan dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Institusi yang mempunyai tahap Pengajaran dan Pedagogi yang tinggi akan lebih cenderung untuk bersemangat kepada keusahawanan hijau dan orientasi kepimpinan terhadap pelajar. Dimensi ini terdiri daripada item soalan berikut:

- Sejauh manakah terdapat kehadiran kursus yang menggunakan pendekatan antara atau pelbagai disiplin?
- Sejauh manakah penggunaan kaedah kes sebagai kaedah pengajaran?
- Sejauh manakah penggunaan pembelajaran berasaskan masalah sebagai kaedah pengajaran?
- Sejauh manakah penggunaan pembelajaran berasaskan projek sebagai kaedah pengajaran?



Rajah 8. Pengajaran dan pedagogi peringkat fakulti.

Plot kotak dalam Rajah 8 menunjukkan bahawa kebanyakan institusi rakan kongsi mempunyai penggunaan pelbagai kaedah pengajaran yang sangat intensif (julat 4 hingga 6). Kami juga mendapati bahawa sesetengah institusi telah sangat menggunakan pendekatan antara dan pelbagai disiplin (julat 4 hingga 6) manakala yang lain, seperti UII, UTM, UMK, CTU, dan HUMG, berada pada tahap intensiti yang sederhana (julat 3 hingga 5). Ini menunjukkan bahawa semua institusi rakan kongsi mempunyai pengalaman menjalankan kursus dalam persekitaran antara dan pelbagai disiplin dan sedikit kebiasaan dengan kaedah pengajaran yang berbeza. Kami melihat bahawa ciri-ciri ini menetapkan asas yang baik untuk meningkatkan fokus kurikulum terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau.

3.1.4. Cabaran

Sebagai tambahan kepada tinjauan skala Likert, kami juga bertanya kepada responden soalan terbuka mengenai cabaran yang dihadapi di peringkat universiti dan fakulti mengenai pembangunan dan pembinaan kapasiti keusahawanan dan kepimpinan hijau. Visualisasi awan perkataan untuk kedua-dua peringkat dibentangkan di bawah. Ambil perhatian bahawa kami mengabaikan kemunculan perkataan "keusahawanan hijau" dan "kepimpinan" untuk memberi tumpuan hanya kepada kandungan cabaran.

Rajah 9 menunjukkan perkataan awan untuk cabaran di peringkat universiti. Antara cabaran yang paling relevan ialah (1) kekurangan kesedaran, (2) pembiayaan, (3) dasar kerajaan, dan (4) sumber manusia. Selaras dengan itu, Rajah 10 membentangkan perkataan awan untuk cabaran di peringkat fakulti. Antara cabaran yang paling relevan ialah (1) pembiayaan, (2) sumber manusia, (3) kekurangan komitmen, (4) (kekurangan) program khusus, (5) kekurangan kepakaran, dan (6) (kekurangan) dasar khusus.



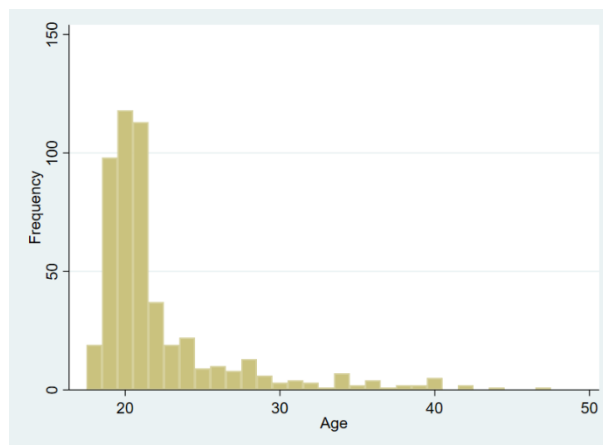
Rajah 9. Cabaran di peringkat universiti.



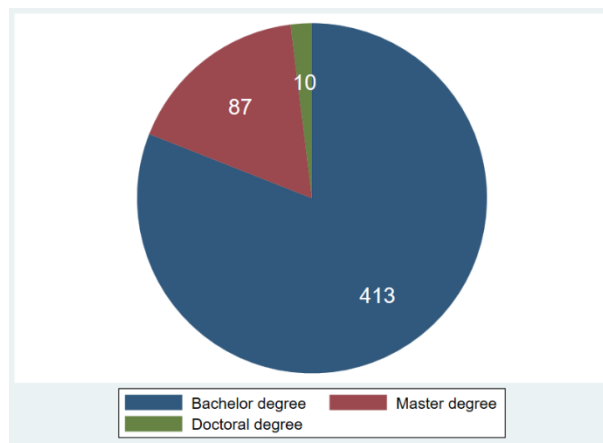
Rajah 10. Cabaran di peringkat fakulti.

3.2. Pelajar

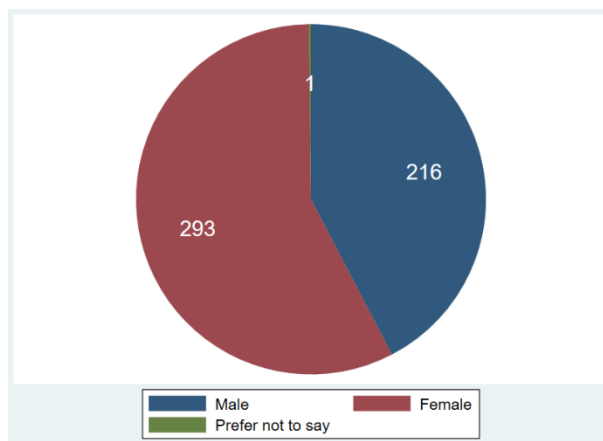
Ringkasnya, kami memperoleh sejumlah 510 pelajar sebagai responden kepada tinjauan, dengan purata umur 22 tahun dan purata tempoh pengajian 3 tahun. Daripada semua responden, 413 telah mendaftar dalam ijazah sarjana muda, 87 telah mendaftar dalam ijazah sarjana, dan baki sepuluh telah mendaftar dalam ijazah kedoktoran. Dari segi jantina, responden kami ialah 293 wanita, 216 lelaki, dan seorang yang lebih suka tidak mendedahkan jantina mereka. Beberapa statistik deskriptif digambarkan dalam Rajah 11, Rajah 12, dan Rajah 13. Penerangan terperinci bagi setiap dimensi disediakan dalam bahagian berikut.



Rajah 11. Taburan umur pelajar



Rajah 12. Pengagihan enrolmen program pelajar



Rajah 13. Taburan jantina pelajar

Penemuan kami mendedahkan kesimpulan berikut:

- Sebilangan besar pelajar dari institusi rakan kongsi tidak terdedah dengan secukupnya kepada tanggapan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Pada peringkat ini, terdapat peluang untuk program membina kesedaran.
- Kebanyakan pelajar mempunyai tahap niat yang tinggi untuk memulakan usaha baharu yang menangani isu masyarakat dan alam sekitar, dan mereka juga bersedia untuk mengambil bahagian dalam program untuk membangunkan keupayaan dalam bidang ini.
- Walaupun tahap niat yang tinggi, pelajar menghadapi halangan untuk memasuki ekosistem hijau terutamanya disebabkan oleh kekurangan pengetahuan.

3.2.1. Pendedahan

Dimensi Pendedahan menangkap sejauh mana pelajar telah didedahkan kepada topik atau kandungan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Dari peringkat agregat, data kami menunjukkan bahawa kebanyakan pelajar masih mempunyai pendedahan terhad kepada keusahawanan dan kepimpinan hijau. Ini ditunjukkan dalam Jadual 7 dengan 343 pelajar tidak mempunyai pengalaman mengikuti kursus keusahawanan dan 101 pelajar telah mengikuti kursus keusahawanan tetapi tanpa kandungan keusahawanan hijau.

Jadual 7. Mengambil kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan oleh universiti fokus: Agregat

Taking a course on green entrepreneurship and leadership provided by your univ.	Freq.	Percent	Cum.
No	343	67.25	67.25
Have taken but no emphasis on green	101	19.80	87.06
Have taken where green is a part	35	6.86	93.92
Have taken specifically on green	31	6.08	100.00
Total	510	100.00	

Jadual 8 membentangkan taburan terperinci respons berdasarkan universiti. Jadual menunjukkan bahawa HUMG mempunyai bahagian tertinggi pelajar yang belum mengikuti kursus keusahawanan. Sebagai perbandingan, UII, UGM, UTM, UTHM, UMK, dan ITC menunjukkan peratusan pelajar yang telah mengikuti kursus keusahawanan yang lebih tinggi daripada mereka yang tidak. Dalam Jadual 9, terdapat corak yang sama bahawa majoriti pelajar tidak mengikuti kursus keusahawanan hijau yang dijalankan oleh universiti lain. Baki 8.8% menyatakan bahawa mereka telah mengikuti kursus keusahawanan mengenai perniagaan hijau dan kemampanan.

Jadual 8. Mengambil kursus oleh universiti fokus: Mengikuti universiti

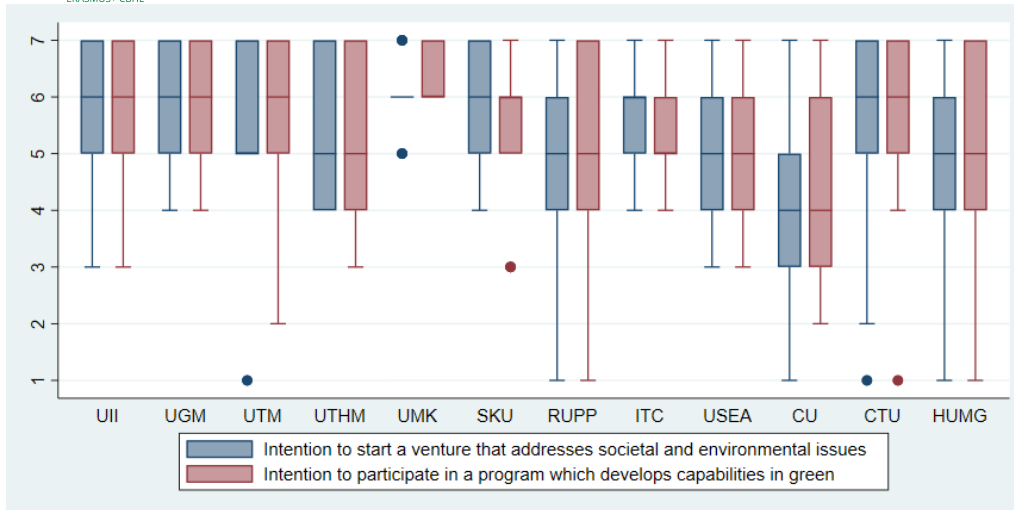
University	Taking a course on green entrepreneurship and leadership provided by your univ.				Total
	No	Have take	Have take	Have take	
UII	29	29	4	8	70
UGM	19	20	10	1	50
UTM	5	5	1	0	11
UTHM	14	9	2	2	27
UMK	2	4	3	0	9
SKU	8	2	1	2	13
RUPP	31	6	1	1	39
ITC	7	11	2	0	20
USEA	10	4	3	7	24
CU	18	0	0	0	18
CTU	25	2	2	0	29
HUMG	175	9	6	10	200
Total	343	101	35	31	510

Jadual 9. Mengambil kursus keusahawanan hijau dan kepimpinan yang disediakan oleh universiti lain

Taking a course on green entrepreneurship and leadership provided by other univ.	Freq.	Percent	Cum.
No, I haven't	465	91.18	91.18
Yes, I have taken	45	8.82	100.00
Total	510	100.00	

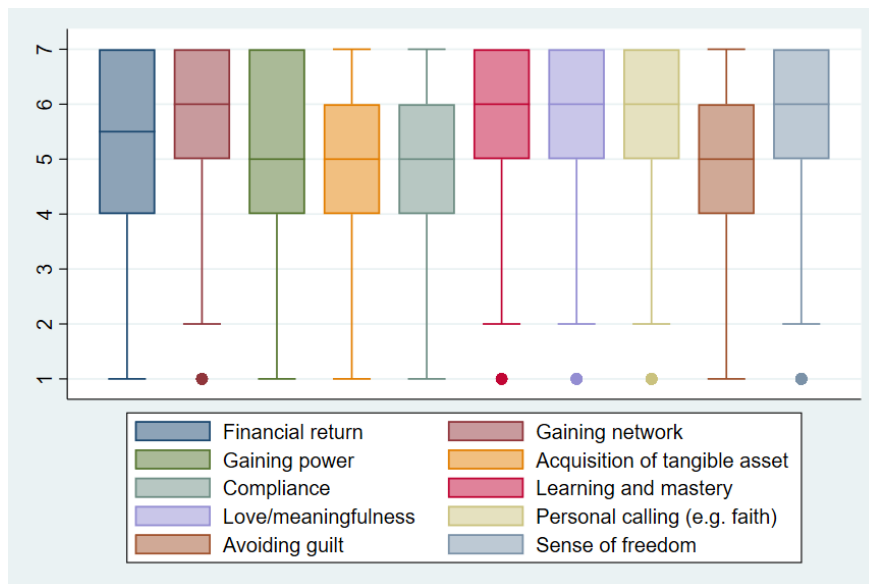
3.2.2. Niat dan Tindakan

Dalam dimensi kedua, kami menilai Niat dan Tindakan responden kami. Niat termasuk motivasi intrinsik dan ekstrinsik, manakala Tindakan merujuk kepada kecenderungan pelajar untuk bertindak. Rajah 14 menggambarkan pengagihan respons bersama dua sub-item: niat untuk memulakan usaha dan niat untuk mengambil bahagian dalam program hijau. Daripada data, kita melihat bahawa majoriti institusi rakan kongsi mempunyai tahap Niat yang sangat tinggi (julat 5 hingga 7).



Rajah 14. Hasrat ke arah keusahawanan hijau dan kepimpinan

Untuk beralih kepada ukuran Motivasi, Rajah 15 menunjukkan bahawa pelajar mempunyai tahap motivasi yang sangat tinggi (julat 5 hingga 7) ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau. Sesetengah komponen seperti "pemerolehan aset ketara", "pematuhan kepada jangkaan pihak ketiga", dan "mengelakkan rasa bersalah" nampaknya mendapat markah lebih rendah sedikit daripada yang lain tetapi kekal pada tahap yang tinggi. Ini menunjukkan bahawa penglibatan dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau didorong oleh kedua-dua motivasi intrinsik dan ekstrinsik.



Rajah 15. Motivasi ekstrinsik dan intrinsik ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau

3.2.3. Halangan, Sokongan dan Cabaran

Dimensi ketiga ialah Halangan, Sokongan dan Cabaran yang bertujuan untuk mengenal pasti halangan bagi pelajar untuk melibatkan diri dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Untuk dimensi ini, kami membezakannya lagi kepada tiga perkara utama: (1) halangan/cabaran utama, (2) jenis sokongan yang diperlukan, dan (3) sumber sokongan yang diperlukan. Seperti yang digambarkan dalam Jadual 10, kami mendapati bahawa 34.31% pelajar membangkitkan cabaran untuk mempunyai pengetahuan yang tidak mencukupi. Ini diikuti oleh kekurangan kemahiran (27.06%) dan sebab kewangan (26.47%). Nombor ini sepadan dengan dimensi Pendedahan yang lebih awal, di mana kebanyakan pelajar tidak terdedah dengan baik dan tidak biasa dengan tanggapan keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Jadual 10. Halangan terbesar untuk memulakan usaha hijau anda sendiri

Biggest obstacle to your decision to start your own green venture	Freq.	Percent	Cum.
Lack of knowledge	175	34.31	34.31
Lack of skills	138	27.06	61.37
Financial reasons	135	26.47	87.84
Social reasons	47	9.22	97.06
Other	15	2.94	100.00
Total	510	100.00	

Jadual 11 membentangkan penjadualan sokongan yang diperlukan oleh pelajar dan dari institusi / sumber mana pelajar akan mendapatkan sokongan tersebut. Seperti yang dapat dilihat dari jadual, kebanyakan respons tertumpu pada latihan (205) dan bimbingan/bimbingan (196), dengan struktur sokongan universiti sebagai sumber sokongan yang paling dicari (258). Ini menunjukkan bahawa pelajar sangat bergantung kepada universiti untuk menyediakan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan untuk memulakan usaha hijau mereka.

Jadual 11. Jenis dan sumber sokongan Diperlukan oleh Pelajar

What kind of support would you need?	Where would you look for support?						Total
	Universit	National/	Chamber o	External	Family/fr	Other	
Training	102	36	11	19	36	1	205
Mentoring/coaching	105	39	6	16	29	1	196
Funding	46	16	12	12	14	1	101
Other	5	0	0	0	1	1	7
Total	258	91	29	47	80	4	509

Perkataan awan dalam Rajah 16 menggambarkan ringkasan cabaran khusus yang dihadapi oleh pelajar dalam usaha mereka untuk melibatkan diri dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau. Di sini kami mengenal pasti bahawa hasilnya sepadan dengan cabaran yang dihadapi

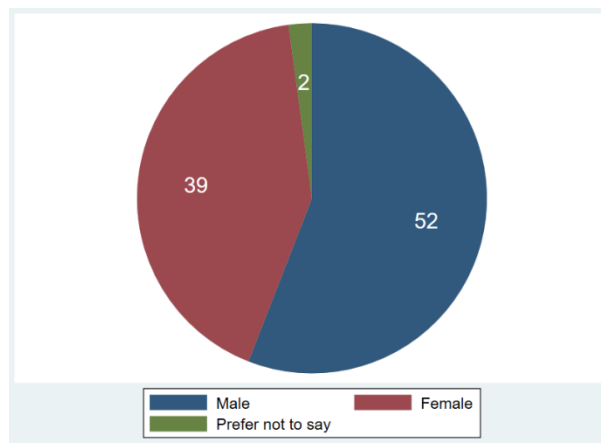
oleh ahli fakulti. Ini ialah (1) kekurangan pengetahuan, (2) kekurangan pengalaman, dan (3) kekurangan kemahiran.



Rajah 16. Cabaran yang dihadapi oleh pelajar

3.3. Komuniti

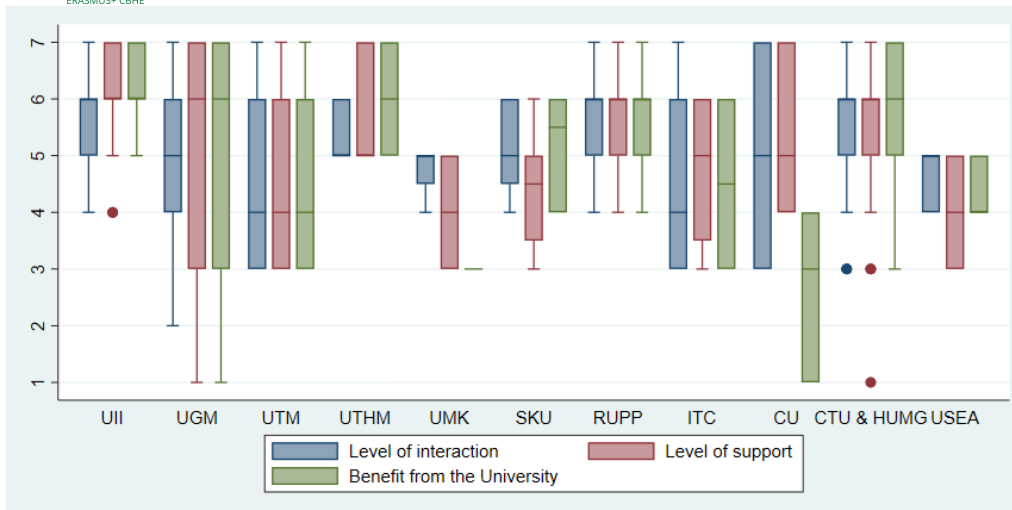
Kami menerima 93 respons dengan purata umur 34 tahun dan rentang interaksi dengan universiti masing-masing selama 5.8 tahun. Mengenai jantina (lihat Rajah 17), data kami terdiri daripada 52 lelaki, 39 perempuan, dan dua yang memutuskan untuk tidak mendedahkan jantina mereka. Butiran lanjut mengenai setiap dimensi disediakan dalam bahagian berikut.



Rajah 17. Taburan jantina responden

3.3.1. Penglibatan dan Keperluan

Dalam Penglibatan dan Keperluan, kami mengenal pasti tiga item sebagai proksi untuk Penglibatan dan dua item untuk Keperluan. Rajah 18 membentangkan plot kotak yang menunjukkan taburan respons oleh komuniti. Daripada angka tersebut, kita melihat bahawa kebanyakan tahap penglibatan universiti merangkumi antara sederhana (julat 3 hingga 5) hingga tinggi (julat 4 hingga 6). Sesetengah universiti menunjukkan tahap penglibatan yang sangat tinggi, seperti UII, UGM, UTHM, CU, CTU dan HUMG. Ini berbeza dengan CU yang menunjukkan tahap faedah yang rendah yang dialami oleh universiti.



Rajah 18. Penglibatan dan keperluan masyarakat

Dari segi Keperluan, kami meminta responden kami untuk memilih jenis sokongan yang paling mereka perlukan. Daripada Jadual 12, kami mendapati bahawa pembiayaan adalah keperluan utama yang diperlukan oleh komuniti, diikuti dengan bimbingan/bimbingan. Berkenaan dengan sumber sokongan, kami juga mendapati bahawa kebanyakan responden akan mendapatkan daripada struktur sokongan universiti (41.7%), agensi kebangsaan/tempatan untuk PKS (22.7%), diikuti oleh perunding perniagaan luar (14.7%). Keputusan penuh disediakan dalam Jadual 13.

Jadual 12. Jenis sokongan yang diperlukan oleh komuniti

Needed support	Freq.	Percent	Cum.
Funding	46	49.46	49.46
Mentoring/coaching	26	27.96	77.42
Training	21	22.58	100.00
Total	93	100.00	

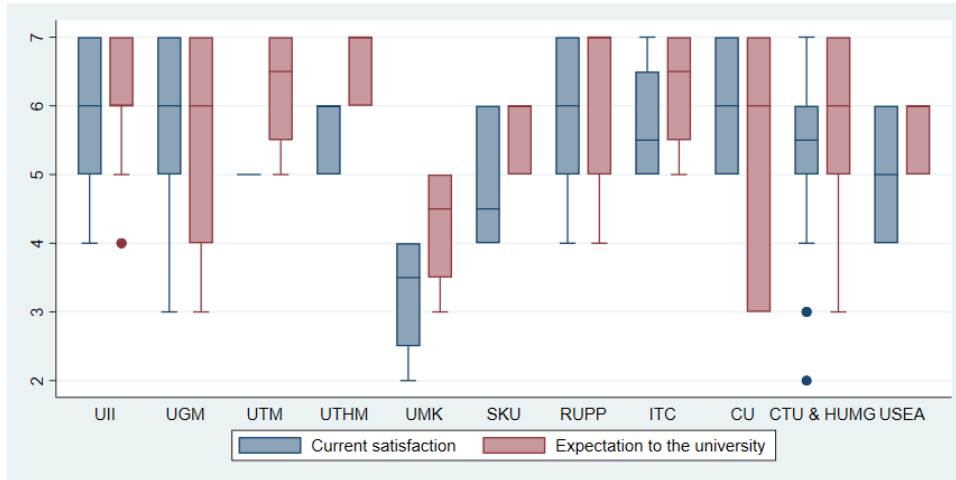
Jadual 13. Sumber sokongan yang dicari oleh komuniti (pelbagai tindak balas mungkin)

	Frequency	Percent of responses	Percent of cases
University support structure	68	41.72	75.56
National/local agency for SMEs	37	22.70	41.11
Chamber of commerce	18	11.04	20.00
External business consultant	24	14.72	26.67
Family/friends	11	6.75	12.22
Other	5	3.07	5.56
Total	163	100.00	181.11

3.3.2. Jangkaan dan Cabaran

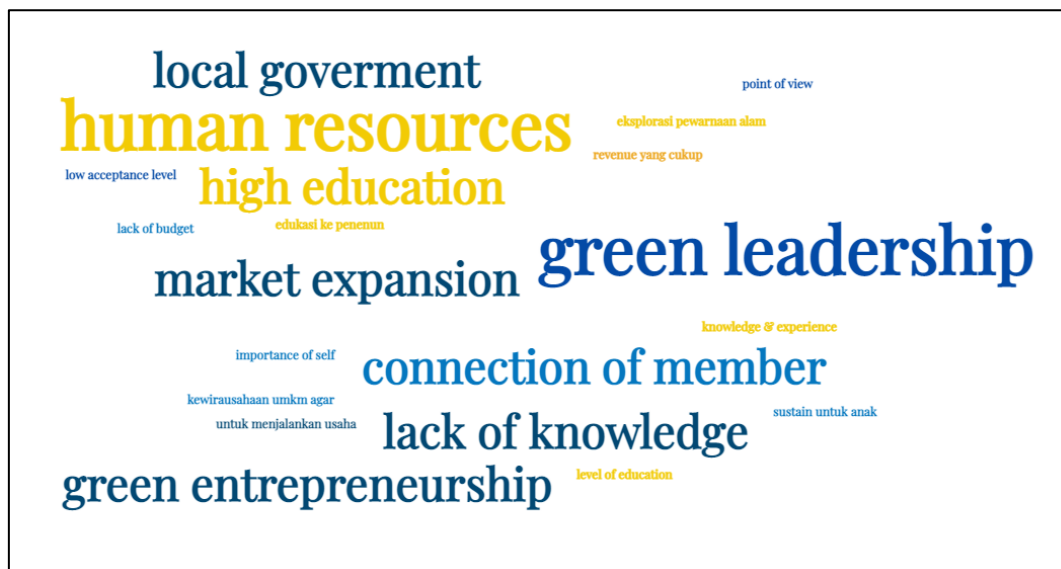
Untuk dimensi Jangkaan dan Cabaran, kami mengukur sejauh mana komuniti berpuas hati dengan peranan semasa universiti fokus dan sejauh mana universiti fokus harus melibatkan

diri dengan masyarakat. Hasil plot kotak untuk ini digambarkan dalam Rajah 19. Walaupun majoriti masyarakat sangat berpuas hati dengan peranan universiti fokus (kecuali UMK), terdapat kecenderungan umum bahawa semua komuniti menuntut tahap penglibatan yang lebih tinggi oleh universiti fokus.



Rajah 19. Kepuasan semasa dan Jangkaan terhadap universiti

Rajah 20 membentangkan ringkasan pelbagai cabaran yang dihadapi oleh masyarakat dalam penglibatan mereka dengan keusahawanan hijau dan kepimpinan. Di dalamnya kita boleh membuat kesimpulan beberapa tema umum seperti (1) sumber manusia, (2) kekurangan pengetahuan, (3) pengembangan pasaran, (4) kerajaan tempatan, dan (5) hubungan ahli (modal sosial).



Rajah 20. Cabaran di peringkat komuniti

4. Keputusan Perbincangan Kumpulan Fokus (FGD)

4.1. Universiti Islam Indonesia (UII)

4.1.1. Universiti dan Fakulti

Perbincangan Kumpulan Fokus telah dijalankan dengan wakil dari universiti (Universitas Islam Indonesia), dan ahli fakulti dan pelajar daripada responden sampel daripada tinjauan analisis jurang, termasuk kumpulan pemula pelajar serta perniagaan mikro dan kecil, yang sebelum ini dilatih dalam program inkubator perniagaan UII (IBISMA – Inkubasi Bisnis dan Inovasi Bersama). Direktorat Pembangunan Usahawan / Hab Pertumbuhan UII memudahkan dan menentuai FGD. Jadual 2 di bawah menyenaraikan peserta FGD.

Jadual 14. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Kedudukan (Tahap)
1	Ir. Wiryono Raharjo, M.Arch., Ph.D	Naib Rektor Rangkaian dan Keusahawanan [Univ]
2	Miftahul Fauziah, ST, MT, Ph.D.	Dekan, Fakulti Kejuruteraan Awam & Perancangan [Fakulti]
3	Fuad Nashori	Dekan, Fakulti Psikologi dan Sains Sosiobudaya [Fakulti]
4	Prof. Noor Cholis Idham, Ph.D., I.A.I.	Ketua Jabatan Senibina [Fakulti]
5	Dr.Eng. Hendra Setiawan, S.T., M.T.	Pengarah, Penyelidikan dan Pembangunan Komuniti [Univ]
6	Bagus Panuntun, SE., MBA	Pensyarah, Program Pengajian Pengurusan [Fakulti]
7	Ayu Chairina Laksmi, M.Res., Ph.D	Setiausaha, Program Pengajian Perakaunan (Program Antarabangsa) [Fakulti]
8	Prof. Jaka Nugraha	Pengarah, Pembangunan Akademik [Univ]
9	DR. Julianto Purwano Prihatmaji, S.T., M.T.	Ketua Program Pengajian Seni Bina (Program Sarjana Muda) [Fakulti]
10	Hangga Fathana, S.IP., B.Int.St., MA	Ketua Jabatan Perhubungan Antarabangsa / Program Pengajian [Fakulti]
11	Gema Siswoyo, ST, M.Sc.ES., Ph.D.	Ketua Jabatan Kejuruteraan Alam Sekitar/Program Pengajian [Fakulti]
12	Dr. Budi Agus Riswandi, S.H., M.Hum.	Ketua Program Pengajian Undang-undang (Program Sarjana Muda) [Fakulti]
13	Dr. Ir. Arif Wismadi, M.Sc.	Pengarah Hab Pertumbuhan UII [Univ]
14	Karina Utami Dewi, S.I.P., M.A.	Setiausaha, Program Pengajian Hubungan Antarabangsa (Program Antarabangsa) [Fakulti]
15	Amariya Dila Sari, ST, M.Sc	Pengarah, IBISMA [Univ]
16	Inilah Inspirasi	Ketua Bahagian Mobiliti Antarabangsa [Univ]
17	Indah Kurnia Sari	Kakitangan Hab Pertumbuhan [Univ]
18	Rimadilla Rizki Linauliamara	Hab Pertumbuhan [Univ]
19	Dimas Panji Eka Jalaputra	Hab Pertumbuhan [Univ]
20	Okza Achmad Styawan	Hab Pertumbuhan [Univ]
21	Ahmad Syihabuddin Zankie	IBISMA UII [Univ]

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

UIN ialah Kampus Swasta Paling Lestari di Indonesia. UIN telah dianugerahkan sebagai Universiti Swasta paling hijau dan paling mampan mengikut Kedudukan Universiti Dunia UI GreenMetric pada tahun 2019 dan 2020.

- Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti?

UIN mempunyai Lembaga Perancangan dan Pembangunan yang berdedikasi dengan peranannya sebagai Pejabat Kelestarian Universitas Islam Indonesia. Ia menilai aspek kemampuan misi fizikal dan akademik. Di Fakulti Kejuruteraan Awam dan Perancangan, UIN mempunyai program pengajian yang diiktiraf di peringkat antarabangsa dalam Kejuruteraan Alam Sekitar.

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Program kepimpinan yang berterusan kini dibangunkan di bawah Erasmus + Ithlead (Kepimpinan Pengajian Tinggi Indonesia). Sementara itu, pembangunan keusahawanan telah disokong oleh Erasmus + GITA (Growing Indonesia Triangular Approach).

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?

Kursus dalam Kejuruteraan Alam Sekitar mempunyai kurikulum yang mantap mengenai aspek hijau dan diiktiraf di peringkat antarabangsa di bawah akreditasi antarabangsa daripada Lembaga Akreditasi Kejuruteraan dan Teknologi (ABET) dan Lembaga Akreditasi Indonesia untuk Pendidikan Kejuruteraan (IABEE).

- Sejauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Fakulti Kejuruteraan dan Perancangan Awam (FCEP) telah menyokong kakitangan dengan kursus berkaitan hijau dengan kelayakan mikro yang bergabung dengan Majlis Bangunan Hijau Indonesia (GBC Indonesia).

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, penguambela, aktivis, dll.)

Universiti Islam Indonesia komited untuk mengurangkan kesan negatif pelbagai aktiviti, penggunaan tenaga, dan penggunaan teknologi yang menjejaskan kawasan kampus UIN.



Seluruh masyarakat akademik sama ada pelajar, pensyarah atau kakitangan boleh menyumbang untuk membuat beberapa perubahan dan menyokong gaya hidup mesra alam warga Kampus UII. Memandangkan kampus mula memulakan pembangunan kemahiran keusahawanan dalam kalangan ahli akademik civitas, projek keusahawanan hijau merupakan salah satu usaha UII untuk menyumbang kepada pembangunan keusahawanan mesra alam dan program ini telah dimulakan melalui Hab Pertumbuhan.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?

ANGEL adalah salah satu projek Erasmus di UII di mana ahli fakulti berbangga kerana mempunyai projek ini. Wakil 'akar umbi' atau ahli fakulti prihatin tentang jenis dan aktiviti terperinci yang boleh dibangunkan kerana isu keusahawanan hijau masih terhad.

Sudah ada Hab Pertumbuhan (Simpul Tumbuh) dan IBISMA (inkubator), tetapi ANGEL masih merupakan sejenis projek perintis di mana impak daripada hasilnya masih belum dirasakan secara langsung di peringkat akar umbi. Usaha aktiviti yang lebih banyak disebarluaskan diperlukan agar peringkat akar umbi dapat menyokong projek dan merasai kesannya.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Program pengajian kejuruteraan alam sekitar bersedia untuk menyokong projek ini secara aktif kerana kebanyakan kakitangan mempunyai kepakaran hijau yang diperakui dan prihatin tentang isu dan inovasi hijau. Fakulti lain contohnya Ekonomi dan Perniagaan juga menyatakan sokongan penuh terhadap kesan ekonomi program keusahawanan hijau. Program Perhubungan Antarabangsa mempunyai lebih banyak minat terhadap aspek kepimpinan keusahawanan hijau.

Cerapan baru muncul tidak dibincangkan dalam bahagian sebelumnya

Sebagai universiti swasta, universiti perlu menyampaikan idea-idea pembangunan khususnya dengan Lembaga Yayasan, mengenai impak projek yang boleh mengakibatkan perubahan dalam universiti untuk menjadi universiti keusahawanan. Salah satu bukti fizikal yang mungkin bagi inisiatif yang muncul ini ialah penubuhan kilang pengajaran.

Idea keusahawanan dan kepimpinan hijau berkait rapat dengan dasar 'hiliran'. Oleh itu, jenis dasar untuk menyokong industri pengajaran, sebagai contoh, ialah penyatuan makmal, kapasiti pemimpin, visi untuk memasarkan dan sokongan kepada komuniti hijau untuk meningkatkan kapasiti untuk mengeksport produk dan bukannya mengimport **komoditi hijau**.

4.1.2. Pelajar

Perbincangan Kumpulan Fokus telah dijalankan dengan wakil-wakil dari universiti (Universitas Islam Indonesia), ahli fakulti dan pelajar daripada responden sampel daripada kaji selidik



analisis jurang, termasuk kumpulan pemula pelajar serta perniagaan mikro dan kecil yang sebelum ini dilatih dalam program inkubator perniagaan UII (IBISMA – Inkubasi Bisnis dan Inovasi Bersama). Direktorat Pembangunan Keusahawanan/Hab Pertumbuhan UII telah memudahkan dan mengetuai FGD. Jadual 2 di bawah menyenaraikan peserta FGD yang mewakili kumpulan pelajar dan komuniti permulaan.

Jadual 15. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Nama Komuniti/Permulaan
1	Khairul Hafidh	USY-BOX*
2	Dan Darmawan	USY-BOX*
3	Halida Ulfah	Idemes*
4	Nanda Dwi Putra	IBISMA UII*
5	Muhammad Wafa Akhiari	NETRAKU
6	Lu'luatul Awaliyah	PBI UII/Netraku
7	Puteri Amalia	PlusTreat*
8	Berani Rosanto	SUAI ORIGINAL*
9	Hanum Wahyu Wibisono	CV Khaira Buana Mas
10	Niken Agustin	NGOMBE JAMU
11	Aulia Mahmud	bin Sangkut*
12	Muhammad Idris	ZAKEA*
13	Muhammad Fadrin Haryadi	USY-Box*
14	Krisna Mu'tashim Azhar	Next Optima *
15	Dyogi Miyosa Trianzie	KPI Minalegi
16	Fatmawati	USY-BOX*
17	Dikko Andrey Kurniawan	Sawokecik
18	Nadia Hanum	bin Sangkut*
19	Maeva Apriza P	PLUSTREAT*

*) Pelajar sepenuh masa atau alumni, yang lain adalah peserta kurikulum inkubator atau kursus pendek.

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?
- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?
- Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pelajar menunjukkan pemahaman tentang cara mereka menghargai kertas buangan produk penghantaran. Mereka menggunakan kadbod dan kertas buangan untuk penghantaran barangan dan label penghantaran yang berkaitan dengan usaha hijau. Mereka juga bekerjasama dengan tukang beg dalam mengitar semula kertas buangan untuk membuat beg. 'Hiliran' sangat penting kerana tidak semua orang memahami 'kesedaran hijau'. Terdapat banyak usaha yang boleh dilakukan berkaitan dengan penggunaan semula bahan yang tidak digunakan.

UII sudah mempunyai beberapa kursus yang berkaitan dengan keusahawanan, seperti dalam program pengajian psikologi, hubungan antarabangsa, dan sains komunikasi. Dari kursus khusus, dijangka akan ada sejenis festival atau pertandingan untuk mendedahkan produk yang dihasilkan melalui kursus setiap tahun. Mungkin ini boleh dikaitkan dengan isu keusahawanan hijau kerana memasukkan isu hijau semasa membuat produk ini. FPSB tidak lama lagi akan mendapatkan pilihan pelajar cemerlang, termasuk bagi kategori keusahawanan hijau.

Dari segi keusahawanan, UII mempunyai Hab Pertumbuhan (Simpul Tumbuh) hasil daripada projek Erasmus sebelum ini yang dinamakan 'GITA'. Projek ini telah selesai dua tahun lalu, dan salah satu aktiviti ialah memetakan kurikulum untuk menggalakkan minda keusahawanan dalam kalangan pelajar.

Niat dan tindakan

- Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?
- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?
- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

Tidak semua syarikat permulaan memulakan idea itu secara khusus untuk menangani produk hijau. Walau bagaimanapun, yang berjaya memenangi pertandingan sering dikaitkan dengan inisiatif hijau. Syarikat permulaan yang telah komited kepada permulaan Pelajar ('PlusTreat'), sebagai contoh, telah selesai membuat ATM untuk menjimatkan botol plastik untuk proses kitar semula. PlusTreat telah memenangi tempat ke-2 dalam pertandingan ASEAN P2A Hackathon.

4.1.3. Komuniti

Perbincangan Kumpulan Fokus telah dijalankan dengan wakil-wakil dari universiti (Universitas Islam Indonesia), dan ahli fakulti dan pelajar daripada responden sampel daripada kaji selidik jurang analysis, termasuk kumpulan pemula pelajar serta perniagaan mikro dan kecil yang sebelum ini dilatih dalam program inkubator perniagaan UII (IBISMA – Inkubasi Bisnis dan Inovasi Bersama). Direktorat Pembangunan Usahawan / Hab Pertumbuhan UII memudahkan dan mengetuai FGD. Jadual 2 di bawah menyenaraikan peserta FGD.

Jadual 16. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Nama Komuniti/Permulaan
1	Khairul Hafidh	USY-BOX*
2	Dan Darmawan	USY-BOX*
3	Halida Ulfah	Idemes*
4	Nanda Dwi Putra	IBISMA UII*
5	Muhammad Wafa Akhiari	NETRAKU
6	Lu'luatul Awaliyah	PBI UII/Netraku

Tidak.	Nama	Nama Komuniti/Permulaan
7	Puteri Amalia	PlusTreat*
8	Berani Rosanto	SUAI ORIGINAL*
9	Hanum Wahyu Wibisono	CV Khaira Buana Mas
10	Niken Agustin	NGOMBE JAMU
11	Aulia Mahmud	bin Sangkut*
12	Muhammad Idris	ZAKEA*
13	Muhammad Fadrin Haryadi	USY-Box*
14	Krisna Mu'tashim Azhar	Next Optima *
15	Dyogi Miyosa Trianzie	KPI Minalegi
16	Fatmawati	USY-BOX*
17	Dikko Andrey Kurniawan	Sawokecik
18	Nadia Hanum	bin Sangkut*
19	Maeva Apriza P	PLUSTREAT*

* Pelajar sepenuh masa atau alumni, yang lain adalah peserta kurikulum inkubator atau kursus pendek (komuniti kecil, perniagaan mikro atau permulaan).

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah masyarakat telah berhubung dengan universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? Dalam bentuk apa (jika ada)?

UII mempunyai geran keusahawanan tahunan Cabaran Inovasi Perniagaan UII (UBIC) dengan 8 tema termasuk aspek hijau perniagaan (contohnya keselamatan makanan, bahan baharu dan termaju, tenaga, pengangkutan dan maritim, industri kreatif dan pelancongan).

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi dan strategi komuniti?

Salah seorang wakil komuniti memberikan testimoni penternakan ikan Nila, bermula dari benih hingga menjual ikan kepada pengguna. Perniagaan yang dijalankan sudah mesra alam kerana suapan yang digunakan sudah mesra alam.

Satu lagi testimoni adalah berkaitan dengan mengitar semula sisa plastik (penutup botol dan sisa plastik) menjadi fabrik tenunan untuk produk fesyen.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah halangan yang dihadapi oleh masyarakat dalam mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?
- Apakah bentuk sokongan yang diharapkan oleh masyarakat daripada universiti mengenai kemampanan?
- Tema lain yang muncul

Dalam kes penternakan ikan, kebimbangan adalah mengenai penanaman ikan. Proses pengeluaran dan bahan mentah digunakan dengan sifar sisa, tetapi penghantaran ikan masih dengan beg plastik. Jika ini berterusan, usaha ini akan menyebabkan banyak sisa plastik.

Masyarakat menjangkakan untuk mempunyai pengganti plastik atau cara lain yang tidak menggunakan plastik. Universiti dijangka melakukan penyelidikan mengenai bahan untuk plastik pengganti.

Mengenai produk fesyen kitar semula, cabaran semasa adalah kerana ia masih merupakan produk baharu, jadi masih terdapat banyak batasan, seperti keperluan latihan untuk suri rumah untuk kemahiran menenun dan kapasiti mesin pengeluaran yang terhad (1 alat tenun tersedia) dan sasaran pasaran.

Cerapan yang muncul ditemui di bahagian sebelumnya

UII telah menubuhkan Pasaran Kampus untuk komuniti menjalankan ujian produk, pengesahan pasaran, dan program pemasaran. Platform ini membolehkan ahli komuniti mengambil bahagian dan memasukkan produk inovasi hijau mereka.

4.2. Universiti Gajah Mada (UGM)

4.2.1. Universiti dan Fakulti

Perbincangan Kumpulan Fokus telah dijalankan bersama wakil daripada universiti (Universitas Gajah Mada) dan ahli fakulti Fakulti Ekonomi dan Perniagaan. Secara kronologi, FGD dijalankan dalam dua fasa iaitu pertama, dengan pensyarah kursus keusahawanan dan kepimpinan dan kedua, dengan Pengarah Direktorat Pembangunan Perniagaan dan Inovasi UGM. Jadual 2 di bawah menyenaraikan peserta FGD.

Jadual 17. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Kedudukan (Tahap)
1	Hargo Utomo, Ph.D.	Pengarah Direktorat Pembangunan Perniagaan dan Inkubasi (Universiti)
2	Teguh Budiarto, M.I.M.	Pensyarah Kursus Keusahawanan (Fakulti)
3	John Suprihanto, Ph.D.	Pensyarah Kursus Keusahawanan (Fakulti)
4	Risa Virgosita, Ph.D.	Pensyarah Kursus Keusahawanan (Fakulti)
5	Prof. Nurul Indarti, Ph.D.	Ketua Jabatan Pengurusan (Fakulti)
6	Boyke R. Purnamo, FD	Timbalan Ketua Jabatan Pengurusan (Fakulti)
7	Rocky Adiguna, Ph.D.	Ketua Makmal Pengurusan (Fakulti)
8	Tur Nastiti, Ph.D.	Penyelaras Kumpulan Penyelidikan Kepimpinan (Fakulti)
9	Naya Hapsari, M.Sc.	Pensyarah (Fakulti)

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Di peringkat universiti, sokongan terhadap keusahawanan diwakili dengan kehadiran Direktorat Pembangunan Perniagaan dan Inkubasi. Di dalam direktorat ini, sebuah unit yang dipanggil Akademi Inovatif (IA) memudahkan pengarusutamaan teknologi dan inovasi untuk universiti. IA mengendalikan Taman Sains universiti, Taman Sains *Techno UGM*, dan ia bekerjasama rapat dengan *Pusat Inovasi Agroteknologi*, yang berkaitan dengan inisiatif

teknologi guna keusahawanan hijau. Belum ada tumpuan yang jelas terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau. Walau bagaimanapun, khidmat masyarakat dan pembangunan mampan telah menjadi sebahagian daripada misi universiti, iaitu "untuk menjalankan pendidikan, penyelidikan, dan khidmat masyarakat serta pemeliharaan dan pembangunan pengetahuan yang cemerlang dan berguna untuk masyarakat."

Di peringkat fakulti, terdapat tanda-tanda lebih banyak perhatian, komitmen, dan sokongan terhadap kelestarian hijau dan alam sekitar. Secara fizikal, sebagai contoh, bangunan Pusat Pembelajaran Fakulti dibina dengan konsep bangunan hijau. Tong sampah yang mengasingkan sisa organik dan bukan organik diletakkan di setiap sudut kampus. Dari segi program pengajian, program sarjana muda menyediakan kursus Kelestarian Perniagaan yang memperkenalkan pelajar kepada konsep hijau. Program siswazah, terutamanya program MBA, menawarkan tumpuan baharu pada pengurusan kemampanan yang bermula pada 2021.

Kurikulum dan tenaga pengajar

Di peringkat kursus, kami mendapati bahawa tumpuan kepada keusahawanan hijau dan kepimpinan berbeza-beza di kalangan pensyarah. Terdapat kursus yang berkaitan dengan keusahawanan dan kepimpinan dalam ijazah sarjana muda dan sarjana, seperti perancangan perniagaan, keusahawanan, dan tingkah laku organisasi dan kepimpinan. Tanggapan kepimpinan sangat ditekankan dalam kurikulum kerana ia merupakan sebahagian daripada misi Fakulti. Walau bagaimanapun, kehadiran konsep/orientasi 'hijau' masih kecil. Kami mendapati bahawa beberapa pensyarah membangkitkan kebimbangan mengenai kelestarian alam sekitar dan sosial dengan memperkenalkan konsep Triple Bottom Line (iaitu, keuntungan, planet dan manusia). Beberapa pensyarah lain menyepadukan tanggapan keusahawanan hijau ke dalam aktiviti berasaskan projek kursus untuk pelajar. Walaupun terdapat kepelbagaian, corak biasa yang ditemui ialah 'hijau' sebahagian besarnya diletakkan sebagai topik dalam kursus dan bukannya sebagai konsep teras untuk diperluaskan sepanjang kursus.

Pada masa FGD, kami mengenal pasti dua tenaga pengajar dengan latihan formal mengenai pengurusan perniagaan hijau/mampan. Sesetengah pensyarah telah mempunyai penyelidikan mereka yang berkaitan dengan kemampanan, seperti rantai bekalan hijau, perakaunan hijau dan kewangan hijau. Secara keseluruhan, bagaimanapun, masih terdapat kekurangan pakar dengan latihan dan penyelidikan formal dalam bidang kemampanan tertentu.

Perkembangan terkini di fakulti mengenai kurikulum adalah permulaan program Sarjana ASEAN dalam Pengurusan Kelestarian. Program ini dibiayai sepenuhnya oleh Kementerian Luar Negeri Norway dan bekerjasama dengan Universiti Agder, Norway. Program ini menyasarkan graduan ASEAN dan membina program MBA sedia ada Fakulti dengan kurikulum yang diperbaharui yang memberi tumpuan kepada kelestarian alam sekitar. Tumpuan kepada keusahawanan hijau dan kepimpinan sangat hadir dalam program ini.

Cabaran dan peluang

Di peringkat universiti, IA melihat potensi besar untuk kerjasama dalam bidang keusahawanan kelestarian hijau/alam sekitar. Memandangkan terdapat banyak aktiviti berkaitan kemampunan di universiti, seperti *Pusat Pengajian Tenaga* dan *Pusat Kajian Alam Sekitar*, IA bersedia menjadi hab aktiviti yang memudahkan pendekatan pelbagai disiplin terhadap keusahawanan. Walaupun tiada unit khusus untuk keusahawanan dan kepimpinan hijau, IA sangat menyokong inisiatif masa depan ANGEL ke arah ini.

Dengan kekurangan tenaga pengajar yang mempunyai latihan formal dan kepakaran dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau / kemampunan, ia tetap menjadi cabaran bagi Fakulti untuk membangunkan kurikulum khusus yang memberi tumpuan kepada kemampunan. Pada masa yang sama, ini adalah peluang untuk meningkatkan keupayaan tenaga pengajar dengan pendekatan berstruktur untuk menjalankan penyelidikan dan pengajaran mengenai topik tersebut. Terdapat skop untuk membawa orientasi hijau ke arah teras kurikulum.

Sumber lain juga disediakan. Skim kerjasama dengan komuniti setempat hadir tetapi tidak digunakan sepenuhnya. Sehubungan itu, terdapat peluang untuk mengukuhkan hubungan antara kursus keusahawanan dengan projek-projek yang diterajui oleh pelajar dalam komuniti setempat. Terdapat juga keperluan untuk meningkatkan pedagogi dengan infrastruktur multimedia (cth, studio pengeluaran video).

4.2.2. Pelajar

Perbincangan Kumpulan Fokus bersama pelajar telah dijalankan bersama pelajar Pengurusan jempunan di Fakulti Ekonomi dan Perniagaan UGM dari kedua-dua ijazah sarjana muda dan pascasiswazah. Seramai 8 orang pelajar menghadiri FGD, yang difasilitasi oleh Dr. Tur Nastiti, Naya Hapsari, M.Si., dan Dr. Rocky Adiguna. Senarai peserta ditunjukkan dalam Jadual 2.

Jadual 18. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Kedudukan (Tahap)
1	Erwan Cerentio	Sarjana Muda (Pengurusan)
2	Sisa Indriasi Asyfa	Sarjana Muda (Pengurusan)
3	Fariyane Winlifts Emilian	Pascasiswazah (Pengurusan)
4	Tri Mulyadi	Pascasiswazah (Pengurusan)
5	Annisa Ayuditya	Pascasiswazah (Pengurusan)
6	Anugerah	Pascasiswazah (Pengurusan)
7	Adam	Pascasiswazah (Pengurusan)
8	Supriyadi	Pascasiswazah (Pengurusan)

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?
- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?



- Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Perbincangan dimulakan dengan mengenal pasti keakraban peserta terhadap keusahawanan hijau dan kepimpinan sebagai konsep. Kebanyakan peserta bersetuju bahawa keusahawanan dan kepimpinan hijau kurang popular jika ia berbeza dengan istilah lain yang serupa seperti perniagaan hijau dan triple bottom line (interaksi seimbang antara manusia, planet dan keuntungan). Mereka juga mendapati kekeliruan mengenai definisi dan skop pengoperasian antara konsep-konsep tersebut.

Sesetengah pelajar menunjukkan pengiktirafan terhadap istilah "hijau" yang disebut daripada kursus-kursus tertentu yang diadakan oleh fakulti seperti keusahawanan (kursus sarjana muda), kreativiti & inovasi perniagaan, dan pemodelan perniagaan, kedua-duanya di peringkat sarjana. Walau bagaimanapun, pemahaman dangkal mengenai konsep ini menimbulkan persoalan tentang cara menerapkannya.

Secara umumnya, pelajar sangat berminat untuk membincangkan keusahawanan hijau dan kepimpinan sebagai konsep baharu, dan mereka sangat terpesona untuk mengetahui lebih lanjut tentang aktiviti hijau. Mereka terdedah kepada kempen hijau bukan daripada kelas mahupun aktiviti kokurikulum di kampus tetapi lebih daripada media sosial, saudara-mara, aktivis alam sekitar, dan gerakan masyarakat yang mula berkembang dalam masyarakat. Sebagai tambahan kepada kempen kesedaran hijau, sesetengah organisasi juga menyediakan pembiayaan kepada inisiatif keusahawanan sosial yang mewujudkan lebih banyak peluang dan motivasi kepada anak-anak muda untuk terlibat.

Ramai tesis pelajar menyiasat amalan dan dinamik pengurusan sisa dalam konteks tempatan. Penggunaan semula, pengurangan dan kitar semula sisa dikaitkan sebagai contoh mengamalkan keusahawanan hijau dan kepimpinan oleh peserta. Dalam menjalankan penyelidikan tersebut, pelajar mencari teori, konsep dan rangka kerja yang relevan melalui inisiatif mereka sendiri, bukan daripada kursus yang telah dirancang. Sesetengah pelajar juga mengakui bahawa mereka melakukan aktiviti "seperti hijau" dengan menjimatkan penggunaan sumber pada aktiviti harian mereka. Pelajar lain dari MBA eksekutif melaporkan bahawa mereka menjadi biasa dengan perniagaan hijau sebelum menyertai program ini. Mereka sudah terdedah kepada pendekatan ini kerana kerja mereka dalam syarikat yang memberi tumpuan kepada isu alam sekitar/kemampuan. Seorang pelajar MBA yang mempunyai latar belakang sarjana muda dari Biologi melaporkan bahawa dia sudah biasa dengan kepimpinan hijau semasa ijazah sarjana muda kerana isu alam sekitar dibincangkan secara meluas dalam bidangnya.

Niat dan tindakan

- Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?
- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?



- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)
- Tema lain yang muncul

Pelajar menyatakan minat intelektual mereka dalam keusahawanan hijau dan menunjukkan beberapa peranan kepimpinan dengan memberi contoh tentang apa dan bagaimana mereka mengamalkan tingkah laku pro-alam sekitar dalam kehidupan seharian mereka. Sesetengah pelajar mahu mengambil peranan sebagai pengamal perniagaan, pelanggan, dan penyelidik. Tetapi di atas semua, pelajar memerlukan contoh dunia sebenar daripada perniagaan untuk mempamerkan bahawa konsep hijau sebenarnya boleh dilaksanakan dan boleh memberi kesan positif kepada alam sekitar.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kemampuan?
- Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampuan?

Beberapa tema muncul daripada FGD mengenai cabaran yang dihadapi oleh pelajar dalam komited terhadap kemampuan. Mereka ialah: (1) keperluan ahli akademik dan pakar untuk bekerjasama dengan pengamal untuk mendidik orang awam ke arah tingkah laku pro-alam sekitar, (2) keperluan untuk peraturan kerajaan yang memberi insentif kepada perniagaan yang mengamalkan orientasi hijau, (3) keperluan universiti untuk melaksanakan orientasi hijau.

4.2.3. Komuniti

Perbincangan Kumpulan Fokus telah dijalankan bersama wakil daripada universiti (Universitas Gadjah Mada) dan ahli fakulti Fakulti Ekonomi dan Perniagaan. Secara kronologi, FGD dijalankan dalam dua fasa iaitu pertama, dengan pensyarah kursus keusahawanan dan kepimpinan dan kedua, dengan Pengarah Direktorat Pembangunan Perniagaan dan Inovasi UGM. Jadual 2 di bawah menyenaraikan peserta FGD.

Jadual 19. Senarai Peserta FGD

Tidak.	Nama	Kedudukan (Tahap)
1	Kapten	CMO of Guru Bumi
2	Nathania	Pengasas dan Ketua Pegawai Eksekutif Guru Bumi
3	Avi S.	Pengasas dan pemilik Sekolah Cahaya Bumi (institusi pendidikan) dan Bean Garden (kafe dan restoran)
4	Miftahudin Nur Ihsan	Pengasas dan pemilik Smart Batik

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Komuniti kami adalah usahawan Indonesia yang prihatin tentang isu alam sekitar hijau. Mereka juga merupakan alumni program MBA di Universiti Gadjah Mada. Dengan latar

belakang yang relevan, mereka sesuai untuk analisis jurang dengan membandingkan tuntutan praktikal mereka sebagai usahawan dengan bekalan pengetahuan seperti yang disediakan oleh universiti.

"Menjalankan perniagaan dengan hijau adalah satu cabaran." Kesediaan untuk melampirkan elemen hijau dalam perniagaan adalah yang terpenting. Bekerja untuk sesuatu yang baik untuk alam sekitar baru-baru ini adalah pelaburan kepada generasi akan datang. Selanjutnya, kewujudan generasi akan datang adalah modal kepada kemampuan perniagaan. Ini adalah pemikiran konseptual usahawan di bawah kesediaan mereka untuk menjadi lebih hijau. Walau bagaimanapun, cabaran adalah dalam butiran praktikal. Bekalan mesra alam sukar disediakan dan diterima. Contoh yang diambil dalam pembalut hijau. Kotak/beg terbiodegradasi digunakan, tetapi ia mahal dan mudah pecah. Selain itu, penyedut minuman kaca disediakan, tetapi pelanggan memilih untuk menggunakan penyedut minuman plastik sekali guna di bawah kebimbangan kebersihan mereka. Pakaian tradisional batik warna semula jadi dihidangkan, tetapi pelanggan bertindak balas dengan tenang terhadap produk kerana daya tarikkannya yang lebih rendah berbanding pakaian pewarna kain dengan sisa kimia selepas pengeluaran. Oleh itu, ia menjadi satu cabaran bagi usahawan untuk mengimbangi kesediaan hijau, konsep perniagaan berasaskan alam sekitar, butiran praktikal dan kepuasan pelanggan.

Cabarannya lebih sukar apabila ia berkaitan dengan kesediaan dalam pengetahuan kemampuan. Komuniti menuntut untuk mempelajari lebih banyak pengetahuan kemampuan, untuk mengkaji lebih banyak amalan perniagaan hijau, dan untuk mengambil bahagian dalam komuniti hijau dengan menjadi pelajar di sekolah perniagaan. Walau bagaimanapun, institusi itu hanya mampu menyediakan perkhidmatan yang terhad. Kelestarian ialah konsep yang muncul dalam sekolah pemikiran perniagaan. Ia berkembang pesat dengan menarik perhatian ramai sarjana. Walau bagaimanapun, pergerakan dalam perniagaan secara praktikal lebih pantas. Oleh itu, diperhatikan bahawa jurang pengetahuan praktikal wujud di bawah keadaan pergerakan praktikal perniagaan hijau dan penciptaan pengetahuan yang tiada tandingan. Institusi pendidikan telah menyediakan konsep kemampuan sepanjang kursus, tetapi belum lagi menyediakan penyelesaian perniagaan praktikal yang dicapai sepenuhnya dan komuniti hijau yang komited.

Cabaran dan jangkaan

Senarai jangkaan disediakan di bawah dua tajuk, iaitu penciptaan pengetahuan dan pembangunan komuniti. Komuniti mengharapkan institusi akademik untuk mencipta lebih banyak pengetahuan kemampuan dengan melakukan lebih banyak penyelidikan konseptual, kajian empirikal, dan perkongsian praktikal. Ekonomi hijau ialah topik yang diperhatikan dengan tujuan untuk mendedahkan komuniti dengan konsep, pengetahuan dan amalan kemampuan perniagaan. Mereka sanggup mempelajari cara untuk mengimbangi persekitaran dan keuntungan dalam perniagaan. Tambahan pula, masyarakat mengharapkan institusi itu membangunkan pusat komuniti hijau. Komuniti membangunkan ekosistem hijau di kampus dengan menjemput peserta daripada sarjana, pengamal perniagaan, usahawan,



kerajaan dan masyarakat umum. Pusat ini memacu perbincangan dan perkongsian khusus untuk kebimbangan kemampanan.

Cerapan yang muncul ditemui di bahagian sebelumnya

Perniagaan masa depan harus lebih hijau. Komitmen ini timbul daripada kesediaan usahawan dan pengajaran yang dipelajari tentang perniagaan. Perniagaan ialah organisma hidup yang mudah disesuaikan dengan alam sekitar. Pelanggan berpengetahuan tentang alam sekitar. Mereka telah dididik secara meluas oleh kemampanan. Oleh itu, kesedaran dan permintaan untuk produk hijau semakin muncul. Ia adalah tarikan bagi pengamal perniagaan untuk menjadi lebih hijau dalam perniagaan sebagai cara untuk menyesuaikan diri dengan lebih baik dengan permintaan pelanggan dan alam sekitar.

4.3. Universiti Teknologi Malaysia (UTM)

Laporan ini meringkaskan penemuan utama perbincangan kumpulan fokus yang dijalankan bersama 15 ahli akademik dari Universiti Teknologi Malaysia (UTM) mengenai pendapat dan pengalaman mereka mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau. Perbincangan mendedahkan persetujuan umum oleh ahli akademik mengenai definisi keusahawanan dan kepimpinan hijau, faktor-faktor yang menyokong dan menggalakkan pembangunan keusahawanan dan kepimpinan hijau serta cabaran yang boleh menghalang pertumbuhan keusahawanan dan kepimpinan hijau.

4.3.1. Objektif

Perbincangan kumpulan fokus (FGD) telah dijalankan untuk mengakses pendapat ahli akademik di Universiti Teknologi Malaysia mengenai (1) definisi keusahawanan hijau dan kepimpinan; (2) faktor-faktor yang menyokong dan menggalakkan pembangunan keusahawanan hijau dan kepimpinan; dan (3) cabaran yang menghalang pertumbuhan keusahawanan dan kepimpinan hijau.

4.3.2. Kaedah

Dua perbincangan kumpulan fokus (FDG) telah dijalankan. Kumpulan pertama terdiri daripada 8 peserta, dan kumpulan kedua terdiri daripada 7 peserta. Mereka adalah ahli akademik di Universiti Teknologi Malaysia dan mempunyai pengalaman menerajui pusat keusahawanan, aktif menjalankan program keusahawanan, atau mengajar kursus keusahawanan. Kumpulan sengaja dikekalkan kecil untuk menyediakan ruang yang mencukupi untuk setiap peserta meluahkan pengalaman mereka secara mendalam dan mengekalkan "ruang selamat" untuk semua orang yang mengambil kira potensi sensitiviti kumpulan. Para hadirin telah dijemput dan diminta untuk mengambil bahagian dalam perbincangan dan berkongsi input mereka. Sesi ini dijalankan dalam bahasa Inggeris dan diadakan pada 7 Oktober 2021. Moderator merekodkan hasil perbincangan tersebut dan kemudian menggunakannya untuk membuat laporan ringkasan ini. Senarai peserta dan jawatan mereka adalah seperti di bawah.



Tidak.	Nama	Kedudukan (Tahap)
1	Prof. Dr. Mohd Shafry Mohd Rahim	Pengerusi Institut Life-Ready Graduate (UTM iLeaGue)
2	Prof. IR. TS. DR Mohd. Hari Fadil Bin MD	Pengarah, Campus Sustainability UTM (UTMCS)
3	Dr. Shazwin Mat Taib	Timbalan Pengarah, Campus Sustainability UTM (UTMCS)
4	Asok. Prof. TS. DR. Noor Azurti Binti Ahmed @ Salle	Pengarah, Pusat Inovasi dan Pengkomersialan UTM (ICC UTM)
5	Prof. Madya Dr. Ramesh K S @ Mohd Zaidi Bin Abd Rozan	Profesor Madya, AHIBS
6	Dr. Zuraidah Sulaiman	Pensyarah Kanan, AHIBS
7	Dr. Normal Mat Jusoh	Pensyarah Kanan, AHIBS
8	Dr. Norahim Ibrahim	Pengetua Kolej Tun Hussein On, UTM
9	Dr. Norhidayah Binti Md. Yunus	Pensyarah Kanan, Fakulti Alam Bina dan Senibina
10	Dr. Farrah Merlinda Muharam	Timbalan Pengarah, Pusat Inovasi dan Pengkomersialan UTM, dan Pensyarah Keusahawanan
11	DR. Lagaswari Indiran	Pensyarah Keusahawanan
12	Dr. Mohd Adib Sarijari	Pensyarah Kanan Fakulti Kejuruteraan Pensyarah Keusahawanan dan Usahawan Akademik – Pengasas Spinoff UTM
13	Dar. Muhad Iskandar bin Elias Tan	Pensyarah Kanan dan Usahawan Akademik – Pengasas Spinoff UTM
14	Prof. Madya Sr Ts. Dr. Noorsidi Aizuddin Mat Noor	Ketua Pegawai Eksekutif MagicX Sdn Bhd Bekas Pengurus Teknologi, Pusat Inovasi dan Pengkomersialan UTM (UTMICC)
15	Dr. Noorzana Khamis	Pensyarah Keusahawanan

4.3.3. Penemuan utama

Penemuan utama daripada data yang dijana oleh perbincangan kumpulan fokus diringkaskan di bawah. Pertama, definisi keusahawanan dan kepimpinan hijau yang dipertingkatkan dibincangkan. Kedua, faktor-faktor yang menyokong dan menggalakkan pembangunan keusahawanan hijau dan pembangunan kepimpinan dibentangkan. Akhir sekali, perbincangan juga membawa maklumat berharga dari segi inspirasi dan harapan peserta mengenai inisiatif keusahawanan hijau dan kepimpinan.

Keusahawanan dan kepimpinan hijau telah ditakrifkan sebagai satu set tingkah laku dan keupayaan yang memotivasikan dan memberi inspirasi kepada orang lain untuk mencapai kesan masyarakat dan alam sekitar. Kebimbangan utama yang dibangkitkan mengenai definisi ini ialah tingkah laku atau peranan keusahawanan yang hilang dalam mewujudkan amalan mesra alam. Alam sekitar adalah matlamat utama dalam inisiatif hijau. Elemen kepimpinan membawa keperluan mendesak untuk mewujudkan ekosistem dan menjemput semua pihak yang berkaitan untuk menyertai dan menyumbang kepada misi yang sama sambil mencipta



nilai ekonomi. Kepimpinan hijau berkait rapat dengan minda terutamanya minda keusahawanan untuk membina penyelesaian. Memandangkan pemimpin juga memainkan peranan penting dalam memastikan penglibatan komuniti dan pihak berkepentingan, nilai daya tahan juga penting.

Dari segi faktor yang menyokong dan menggalakkan pembangunan keusahawanan dan kepimpinan hijau, sokongan daripada universiti memainkan peranan penting. Banyak inisiatif telah dilaksanakan untuk menyokong dan menggalakkan pembangunan keusahawanan hijau dan kepimpinan di peringkat universiti. Pelbagai pusat dan makmal yang serba lengkap telah dibangunkan, dan program telah diperkenalkan untuk memastikan seluruh komuniti memahami konsep keusahawanan dan kepimpinan hijau. Universiti juga memastikan integrasi antara akademik, industri, kerajaan dan komuniti dalam sebarang inisiatif projek.

Tadbir urus yang baik memberi ruang kepada kerjasama antara pelbagai pihak, di peringkat tempatan dan global. Tadbir urus yang baik memastikan fakulti boleh bekerjasama secara harmoni di peringkat universiti, walaupun kemahiran, kepakaran dan kepakaran mereka berbeza. Penglibatan dan penglibatan daripada pelbagai pihak, termasuk pelajar dan ahli akademik, juga merupakan faktor kritikal. Pasukan petugas, jawatankuasa telah dibangunkan untuk memastikan mereka komited dan memenuhi tanggungjawab terhadap tugas atau projek tertentu. Ia juga dikenal pasti bahawa banyak aktiviti dan projek yang diadakan di universiti mendapat sokongan penuh daripada agensi swasta dan awam yang berkaitan. Agensi-agensi ini mengambil inisiatif untuk mengikat dan menghubungkan projek tanggungjawab sosial korporat mereka sendiri.

Pada masa ini, terdapat beberapa program dan inisiatif yang berbeza dalam keusahawanan hijau. Di samping itu, struktur kurikulum yang kukuh penting di mana kemahiran berkaitan yang dimasukkan dalam kurikulum memainkan peranan penting dalam meningkatkan minda keusahawanan hijau dan kepimpinan pelajar. Rangka kerja kelayakan Malaysia telah secara strategik membenamkan kemahiran peribadi, interpersonal, kepimpinan dan kemahiran lain yang berkaitan dengan graduan. Kurikulum telah menerapkan pelbagai pedagogi pengajaran daripada pembelajaran berasaskan kerja, berasaskan projek, dan berasaskan masalah, yang menyediakan pelajar dengan kemahiran dan pengetahuan yang relevan serta mengembangkan kecekapan mereka. Ekosistem yang kukuh yang menyokong keseluruhan inisiatif memainkan peranan, terutamanya dalam pemantauan, sokongan dan bimbingan.

Kebimbangan utama yang dibangkitkan mengenai cabaran dalam melaksanakan keusahawanan hijau dan kepimpinan ialah pembiayaan. Peluang pembiayaan dan penyelidikan yang ada agak terhad untuk semua penyelidik, terutamanya apabila projek tersebut dianggap sebagai projek berskala tinggi dan melibatkan banyak pihak. Oleh itu, geran dan belanjawan tertentu mesti diperuntukkan untuk membiayai aktiviti tersebut.

Melangkah ke hadapan, minda terhadap keusahawanan hijau dan kepimpinan boleh diperkukuhkan lagi. Minda keusahawanan hijau yang teguh membantu mencapai matlamat yang betul. Mewujudkan kesedaran adalah penting kerana sesetengah orang mempunyai





pemahaman yang berbeza tentang keusahawanan hijau dan konsep dan amalan kepimpinan. Ia juga digalakkan untuk melakukan perkongsian digital, dan ia juga tiba masanya untuk mengarkibkan projek dan aktiviti. Selanjutnya, untuk menjangkau industri—kita perlu membawa mereka ke dalam. Seseengah peserta kumpulan fokus menunjukkan bahawa inisiatif kampus terbuka adalah permulaan yang baik. Satu lagi perkara yang perlu diberi perhatian ialah pelaksanaan projek boleh diselaraskan dengan petunjuk prestasi utama atau pelan tindakan agensi. Ini boleh memaksimumkan usaha semua pihak sambil menyumbang kepada masyarakat. Pemantauan impak juga diperlukan untuk mengesahkan sama ada perubahan itu berlaku dan sama ada aktiviti menyumbang **seperti yang dirancang**.

4.4. Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)

4.4.1. Universiti dan fakulti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Kesedaran

Berdasarkan penemuan tersebut, dapat dilaporkan bahawa keusahawanan dan kepimpinan hijau di UTHM masih di peringkat awal, atau dengan kata lain, ia berada pada tahap kesedaran yang rendah. Kebanyakan responden memahami tentang keusahawanan hijau tetapi mereka bersetuju bahawa ia tidak diamalkan secara meluas atau dilaksanakan di peringkat universiti. Pusat Pelajar Technopreneurship merupakan unit yang mengendalikan aktiviti keusahawanan di UTHM. Pengarah menyebut bahawa tiada inisiatif perniagaan hijau khusus telah dicadangkan oleh Pusat untuk pelajar, tetapi mereka melakukan sebarang aktiviti keusahawanan lain untuk pelajar seperti menyediakan latihan keusahawanan, perundingan dan bimbingan secara amnya tanpa tumpuan khusus pada hijau. Jurulatih untuk aktiviti ini adalah komuniti dari luar UTHM dan biasanya mereka adalah pemilik-pengurus syarikat yang berjaya. Menurut Ketua Jabatan Pusat itu, terdapat kelab keusahawanan bernama Enactus yang telah memulakan projek kitar semula keusahawanan sosial untuk membantu masyarakat. Mereka mengumpul semua bunting dan sepanduk terbiar berhampiran persekitaran universiti untuk mengitar semulanya untuk kegunaan projek lain yang menguntungkan. Aktiviti ini menandakan terdapat sekurang-kurangnya satu aktiviti keusahawanan hijau dalam kalangan pelajar UTHM.

Inisiatif oleh universiti untuk menggalakkan penubuhan syarikat Spin-off di UTHM telah diwujudkan baru-baru ini. Sehingga kini terdapat 12 syarikat spin-off yang telah didaftarkan. Dua daripada mereka yang menjalankan perniagaan hijau menjadi responden dalam perbincangan kumpulan fokus. Produk ini dibangunkan berdasarkan projek penyelidikan mereka yang kemudiannya berpotensi untuk dikomersialkan dan dibawa ke pasaran. Syarikat-syarikat ini perlu mengikut dasar universiti untuk menghubungkan pelajar dengan syarikat-syarikat ini melalui program magang dan lain-lain. Ini juga disebabkan oleh fakta bahawa kewujudan dasar kerja di kampus untuk menggaji pelajar untuk latihan amali. Dengan cara ini,



pelajar akan didedahkan kepada aktiviti perniagaan hijau tanpa pembiayaan khas oleh universiti untuk diberikan kepada pelajar untuk inkubator perniagaan.

- Struktur dan Sokongan untuk Menggalakkan Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau

Sejak 2021, UTHM telah membangunkan pembaharuan strategik baharunya untuk menjadi Universiti Technopreneurship Global pada tahun 2030. Jadual di bawah menunjukkan perincian hala tuju strategik baharu UTHM.

Jadual 21. Kenyataan Visi dan Misi UTHM

VISI	"Menjadi universiti teknikal global dalam teknologi dan pengangkutan yang mampan"
MISI	"Menyediakan penyelesaian teknikal untuk industri dan komuniti berdasarkan paradigma tauhid"
ARAH	UTHM sebagai Universiti Technopreneur Global 2030 (#GTU2030)
OBJEKTIF UNIVERSITI	<ul style="list-style-type: none"> • UTHM EDU-TRAIN • Membangunkan graduan yang kompeten, profesional dan keusahawanan • UTHM TECHNOPRENEUR • Menyediakan ekosistem untuk membangunkan TECHNOPRENEUR • UTHM PRIHATIN • Memenuhi tanggungjawab sosial terhadap masyarakat dan alam sekitar • TADBIR URUS UTHM • Mengamalkan tadbir urus yang baik dan budaya berprestasi tinggi

Berdasarkan temu bual dengan Pengarah Pejabat Perancang Strategik, beliau menyatakan bahawa terdapat hubungan yang kukuh antara hala tuju strategik universiti dengan usaha perniagaan hijau yang berkait rapat dengan pembangunan teknologi mampan. Kebanyakan output penyelidikan dan inovasi di UTHM menggunakan teknologi mampan. Dengan asas teras ini, dapat dianggap bahawa produk yang dibangunkan daripada aktiviti ini boleh dianggap sebagai keusahawanan hijau. Dengan struktur baharu dan tadbir urus baharu universiti, memandangkan hala tuju universiti semasa, ini akan membawa kepada pencapaian matlamat strategiknya menjelang 2030. Sebagai contoh, Pusat Usahawan Pelajar tidak lagi akan menjalankan aktiviti untuk pelajar sahaja tetapi ia telah direformasi menjadi Pusat Usahawan Universiti yang memainkan peranan untuk melatih bukan sahaja pelajar tetapi juga pensyarah untuk menjadi usahawan. Oleh itu, ekosistem technopreneurship yang dibina untuk melahirkan graduan yang kompeten dan technopreneurial ini akan memudahkan pencapaian objektif universiti.

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Pendekatan Pedagogi dalam Pengajaran Keusahawanan

Berkenaan dengan perbincangan mengenai pendekatan pedagogi dengan ahli fakulti dan pensyarah, temu bual telah mengesahkan penemuan daripada tinjauan tersebut. Telah ditunjukkan bahawa kajian kes, kaedah berasaskan masalah dan berasaskan projek dalam pengajaran dan pembelajaran telah digunakan secara meluas di dalam kelas. Berdasarkan temu bual itu, salah seorang pensyarah menyatakan bahawa penggunaan metodologi berasaskan projek, metodologi kajian kes dan kurikulum berasaskan masalah dalam keusahawanan dikira sekurang-kurangnya 50 peratus daripada penyampaian pengajaran.

- Membenamkan Hijau dalam Kurikulum

Tanggapan hijau telah menjadi sebahagian daripada kurikulum di UTHM pada bilangan kursus yang sangat minimum, seperti di fakulti pengurusan dan perniagaan, hanya terdapat 2 atau 3 kursus. Apabila ditanya bagaimana keusahawanan hijau boleh dibenamkan dalam sukatan pelajaran keusahawanan, mereka menjawab bahawa ia tidak perlu kerana pelajar perlu memahami asas keusahawanan, supaya selepas itu mereka dapat mengaplikasikan ilmu tersebut kepada konteks atau persekitaran lain termasuk aktiviti perniagaan hijau.

Cabaran dan peluang

Sehubungan itu, responden menghuraikan beberapa cabaran penting dan ia dibincangkan di bawah.

Pertama, melibatkan pelajar dalam keusahawanan adalah sangat sukar dan lebih sukar lagi apabila ia perlu dikaitkan dengan perniagaan hijau. Kebanyakan pelajar tidak mahu melekat pada pusat universiti kerana ia melibatkan kerumitan, birokrasi, prosedur dan banyak lagi halangan lain yang menghalang mereka daripada mendaftarkan perniagaan mereka dengan universiti walaupun mereka boleh mendapat banyak faedah daripadanya. Namun begitu, banyak usaha dan inisiatif sedang dilaksanakan oleh Pusat untuk mempromosikan perkhidmatan mereka, terutamanya semasa Pandemik COVID-19 latihan dalam talian telah dijalankan secara meluas namun peratusan penglibatan pelajar masih rendah. Diharapkan pada tahun 2022 yang merupakan tahun pasca pandemik, dan sokongan dan struktur baharu universiti, aktiviti keusahawanan terutamanya perniagaan hijau dapat dipertingkatkan dalam kalangan pelajar dan pensyarah.

Seterusnya, membincangkan cabaran yang dihadapi oleh pensyarah dalam melibatkan diri dalam keusahawanan terutamanya untuk memasarkan produk inovasi dan penyelidikan mereka melibatkan kerja keras. Salah seorang responden mengatakan bahawa seorang pensyarah di universiti mempunyai banyak peranan yang berbeza, mereka perlu mengajar dan pada masa yang sama melakukan penyelidikan. Walaupun mereka mempunyai idea dan produk daripada aktiviti penyelidikan mereka, mereka memerlukan sokongan daripada universiti apabila ia berkaitan dengan had masa kerana begitu banyak beban kerja yang mereka ada setiap semester. Mereka juga memerlukan motivasi dan membina keyakinan untuk melakukan ini. Selain itu, salah seorang responden yang memiliki syarikat spin-off hijau telah menyebut bahawa beliau menerima setiap sokongan dan kemudahan yang diperlukan untuk syarikatnya dan beliau gembira dengan keterbukaan universiti. Namun begitu, terdapat

beberapa cabaran yang beliau sebutkan berkaitan waktu operasi perniagaannya dan waktu bekerja di universiti, justeru ini memberi kesukaran kepada beliau untuk menjalankan perniagaan dengan berkesan. Pemilik lain syarikat spin-off mampan yang memberi tumpuan kepada pengurusan sisa makanan telah menyerlahkan beberapa keperluan yang dia inginkan untuk perniagaannya. Beliau telah menyetengahkan beberapa faktor seperti latihan keusahawanan, kemudahan yang sesuai, dsb.

4.4.2. Pelajar

Siasatan kami terhadap pelajar adalah berdasarkan seorang pemberi maklumat pelajar. Oleh itu, keputusan yang dibentangkan dalam laporan ini hanya indikatif.

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Keakraban dengan konsep keusahawanan hijau dan kepimpinan

Konsep ini agak baru kepada pelajar. Pelajar mengisytiharkan bahawa topik keusahawanan hijau tidak diajar sama ada di Peringkat Sarjana atau Peringkat PhD. Namun begitu, salah satu subjek elektif yang beliau ambil untuk MBA dipanggil 'Technopreneurship', ia meliputi penggunaan teknologi dalam aktiviti keusahawanan. Penekanan terhadap keusahawanan hijau tidak dibuat pada ketika itu. Selain itu, kursus mengenai Kepimpinan yang telah diajar dalam Program MBA hanyalah mengenai model dan teori kepimpinan dan tidak berkaitan sama sekali dengan kepimpinan perusahaan hijau.

- Pendedahan terhadap konsep

Pelajar itu mengulas bahawa keusahawanan hijau telah dibincangkan secara meluas di spektrum global. Dia mengetahuinya daripada pendedahan bacaannya daripada berita, artikel dan lain-lain, tetapi dia tidak benar-benar memahami maksud sebenar konsep itu. Dia mempunyai pemahaman yang kabur tentang konsep itu dan ingin mengetahui lebih lanjut untuk didedahkan sepenuhnya dan mencari peluang baharu dalam perniagaan hijau ini.

- Bahan kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan

Setakat ini pelajar belum menerima sebarang bahan kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan daripada institusi.

Niat dan tindakan

- Komitmen terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Pelajar itu setakat ini telah terlibat sebagai penyelidik geran penyelidikan yang mengusahakan topik keusahawanan secara umum. Apabila ditanya tentang komitmennya terhadap topik keusahawanan hijau dan kepimpinan, beliau menjawab bahawa beliau ingin komited dengan perkara ini apabila diberi peluang kerana beliau mendapati ia sangat menarik untuk meneroka secara mendalam mengenai topik tersebut. Dia berminat dengan fesyen hijau.

Cabaran dan jangkaan

Salah satu cabaran kritikal dalam komited terhadap kemampuan ialah pemahaman tentang konsep keusahawanan hijau dan kepimpinan dan cara melakukannya. Pelajar mengharapkan institusi ini akan memberikan kefahaman yang komprehensif dengan menawarkan 1 (satu) kursus khusus mengenai keusahawanan hijau dan mewajibkan semua pelajar perniagaan. Daripada tindakan ini, pelajar akan didedahkan dengan konsep ini dan akan mempunyai gambaran penuh tentang ini dalam memulakan perjalanan menjadi usahawan hijau serta membeli produk hijau.

Melibatkan diri dalam perniagaan/keusahawanan khususnya mengenai keusahawanan hijau adalah satu lagi cabaran besar kepada pelajar. Isu pembiayaan menjadi halangan kepada pelajar apabila mereka tidak dapat memohon pinjaman kerajaan kerana mempunyai status pelajar. Oleh itu, diharapkan universiti dapat menyediakan beberapa jenis pinjaman faedah sifar kepada pelajar supaya mereka akan memulakan usaha baharu mereka di kampus.

4.4.3. Komuniti

Temu bual dengan komuniti telah dilakukan dengan 2 orang iaitu (1) daripada agensi kerajaan (2) daripada usahawan, oleh itu akan ada 2 perspektif dalam hal ini.

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Agensi kerajaan telah menjalin hubungan yang sangat rapat dengan universiti dalam memberikan sokongan ke arah keusahawanan hijau kepada penyelidik berkenaan dengan menyediakan penyelidikan sederhana hingga lanjutan mengenai teknologi dan sokongan untuk mengkomersialkan produk.

Usahawan komuniti setakat ini tidak mempunyai kaitan langsung dalam aktiviti keusahawanan hijau dengan UTHM. Usahawan mendapat manfaat daripada ceramah perniagaan yang disampaikan oleh pusat atau fakulti mengenai aktiviti keusahawanan am. Setakat ini tiada penekanan diberikan oleh jurulatih mengenai keusahawanan hijau.

Cabaran dan Jangkaan

Cabaran terbesar bagi usahawan ialah mendapatkan pembiayaan, selain itu, mereka memerlukan lebih banyak sokongan daripada universiti dari segi idea inovatif, teknologi dan kemudahan baharu.

Mempunyai pakar universiti dalam bidang tertentu terutamanya produk hijau dan persekitaran perniagaan hijau yang memberikan bantuan kepada usahawan untuk memulakan syarikat mereka adalah pemikiran yang ideal. Walau bagaimanapun, responden menyatakan bahawa untuk berhubung dengan pakar-pakar ini bukanlah mudah, universiti harus membuka pintu universiti mereka kepada orang luar terutamanya **usahawan dalam komuniti untuk tujuan ini.**

4.5. Universiti Malaysia Kelantan (UMK)

4.5.1. Universiti dan fakulti

- Struktur dan sokongan di peringkat universiti dan fakulti untuk keusahawanan hijau dan keringkas kepemimpinan di Universiti Malaysia Kelantan
- Masih terdapat beberapa cabaran yang mengehendkan pemahaman tentang keusahawanan hijau di peringkat universiti dan fakulti
- Pendekatan pedagogi yang menekankan keusahawanan hijau agak meluas di peringkat fakulti. Sebagai contoh, UMK melalui Fakulti Sains Bumi telah menganjurkan satu acara hibrid '7th GoGreen Submit' yang diadakan pada 14-15 Oktober 2021. Ini menunjukkan bahawa UMK komited ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau
- Universiti harus secara aktif mewujudkan kesedaran mengenai kepimpinan dan keusahawanan Hijau kepada perniagaan serta masyarakat, untuk memotivasikan mereka
- Perniagaan kebanyakannya didorong oleh wang- mendidik mereka tentang kelebihan mempunyai keusahawanan hijau dan kepimpinan seperti itu ia akan mengurangkan kos mereka dalam utiliti, penggunaan dan lain-lain.
- Malaysia memandang serius perkara hijau.
- Cipta aplikasi untuk menjejaki keusahawanan hijau
- Kesukarelawanan

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Oleh kerana keusahawanan hijau adalah konsep yang agak baru untuk pensyarah, dipersetujui bahawa terdapat beberapa sokongan daripada kedua-dua peringkat universiti dan fakulti. Ia juga disyorkan agar universiti dan fakulti mengembangkan kerjasama akademik mereka dengan rakan kongsi institusi hijau lain untuk menyediakan lebih banyak prospek untuk pembinaan kapasiti.

- Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti?

UMK kini dalam perancangan untuk mendapatkan sijil ISO 14020

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

UMK merupakan salah satu konsortium projek ANGEL. Dan tugas utama adalah untuk membangunkan kurikulum dan latihan berkaitan keusahawanan hijau dan kepimpinan dengan tujuan untuk mendidik ekosistem universiti mengenai keusahawanan hijau.

UMK melalui Fakulti Sains Bumi menganjurkan satu acara hibrid '7th GoGreen Submit' yang diadakan pada 14-15 Oktober 2021. Ini menunjukkan bahawa UMK komited ke arah keusahawanan hijau dan kepimpinan.



Dalam memohon geran tersebut, staf universiti perlu menyatakan impak cadangan penyelidikan ke arah SDG.

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Se jauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?

Terdapat pemahaman yang luas tentang memasukkan "hijau" ke dalam kurikulum dan pengajaran. Konsep 'hijau' agak baru bagi pensyarah, walaupun pada hakikatnya sebahagian daripada mereka telah menghadiri bengkel atau latihan; Walau bagaimanapun, penyebaran konsep 'hijau' dalam operasi perniagaan adalah jarang berlaku. Sesetengah pensyarah hampir tidak memperkenalkan komponen hijau yang berkaitan ke dalam kuliah dan perbincangan kelas mereka. Namun, banyak fakulti telah menjalankan banyak acara hibrid yang memfokuskan pada topik hijau.

- Se jauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Bagi universiti, mewujudkan universiti hijau memerlukan lebih daripada sekadar menjadikan kampus itu sendiri mesra alam; ia juga termasuk mendidik pelajar tentang keperluan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Profesor yang berminat digesa untuk mengemukakan permohonan dan menghadiri bengkel/latihan, dan mereka dalam bidang berkaitan dialu-alukan untuk membangunkan program latihan untuk pelajar mereka juga.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

Tidak dapat dinafikan bahawa pelajar mempunyai pemahaman yang adil tentang konsep hijau. Untuk membolehkan mereka membiasakan diri dengan topik hijau, pelajar digalakkan untuk menjalankan penyelidikan/kajian kes mengenai mana-mana topik berkaitan hijau, contohnya, bermula dengan kitar semula.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?

Kekurangan kakitangan mahir dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah salah satu isu yang menghalang kemampanan.

Untuk mengimbangi antara berorientasikan keuntungan vs tanggungjawab di kalangan usahawan.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?





Menggalakkan kerjasama dan mewujudkan hubungan perniagaan dengan syarikat tempatan dan serantau.

Mengubah minda usahawan untuk menghargai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Melibatkan diri dengan komuniti untuk mencipta banyak program dan lain-lain, webinar, penulisan kreatif untuk mendidik orang ramai tentang kepentingan mempunyai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Masa terbaik untuk mendidik orang ramai tentang hijau adalah pada usia awal. Mulakan dengan kitar semula.

4.5.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?

Kebanyakan pelajar sudah biasa dengan konsep keusahawanan hijau, tetapi mereka mungkin juga tahu istilah lain seperti teknologi hijau, keusahawanan mampan, perniagaan mesra alam yang sinonim dengan konsep keusahawanan hijau.

- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Pelajar memperoleh pengetahuan tentang keusahawanan daripada kursus mereka dan kandungan yang berkaitan dengan perlindungan semula jadi dan alam sekitar. Tidak banyak kursus keusahawanan memberi tumpuan kepada penggunaan alam sekitar atau sumber asli sebagai teras perniagaan.

- Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pada masa ini, terdapat beberapa topik seperti inisiatif dalam menjalankan perniagaan dan perkhidmatan yang berkaitan, dan perlindungan alam sekitar ditawarkan kepada fakulti melalui latihan/bengkel. Walau bagaimanapun, mereka memilih untuk meneroka lebih banyak lagi.

Niat dan tindakan

- Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pelajar tidak sabar-sabar untuk memulakan usaha mereka sendiri dengan komitmen sosial dan mesra alam pada masa hadapan. Mereka berhasrat untuk menubuhkan perniagaan hijau dan perdagangan. Tetapi, untuk langkah pertama mereka lebih suka menanamkan kesedaran dan memupuk sikap mesra alam.

- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?





Mereka bersedia untuk bekerjasama dengan universiti dalam memulakan perniagaan hijau mereka sendiri sebagai rakan kongsi universiti dan universiti boleh membantu mereka memulakannya.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, penguambela, aktivis, dll.)

Sokongan latihan yang disediakan oleh universiti akan membantu mereka memulakan perniagaan mereka sendiri. Mereka ingin mengambil bahagian dalam usaha menyemai kesedaran tentang keusahawanan hijau oleh warga universiti seperti menyertai FGD ini.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kemampanan?
- Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampanan?

Sikap orang lain terhadap menanamkan kesedaran dan usaha untuk melaksanakan perlindungan dan pemeliharaan alam sekitar.

Dari segi penguatkuasaan, Universiti perlu menetapkan dasar yang menggalakkan keusahawanan hijau kepada pelajar secara formal dan tidak formal. Dengan melakukan ini, pelajar merasakan bahawa dia mendapat sokongan kuat daripada universiti.

4.5.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah masyarakat telah berhubung dengan universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? Dalam bentuk apa (jika ada)?

Mereka sanggup menyertai jika mereka dijemput. Sekiranya organisasi perniagaan tidak berdaftar dengan jabatan penglibatan komuniti, kebanyakan masa masyarakat tidak mengetahui projek keusahawanan hijau universiti.

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi dan strategi komuniti?

Beban mendidik pemilik perniagaan/orang ramai tentang amalan hijau terletak pada beberapa peringkat, termasuk komuniti. Tambahan pula, kebanyakan PKS di Malaysia tidak mengamalkan amalan hijau sebagai budaya. Akibatnya, konsep ganjaran dan hukuman boleh memainkan peranan dalam proses mendidik dan meningkatkan kesedaran.

Peraturan telah digubal oleh pihak berkuasa penguatkuasaan untuk menggalakkan pemilik perniagaan menerapkan keusahawanan hijau secara tidak langsung. Penalti, hukuman, atau kompaun ini menjadikan pemilik perniagaan lebih berwaspada dalam mengikuti perintah,



walaupun ia diberikan secara paksa. Walau bagaimanapun, tidak dinafikan bahawa proses ini telah mengajar mereka bagaimana menjadi manusia yang lebih mementingkan alam sekitar.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah halangan yang dihadapi oleh masyarakat dalam mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Dalam memupuk keusahawanan hijau, bukan sahaja pemilik perniagaan mesti memainkan peranan dalam syarikat, tetapi juga seluruh tenaga kerja organisasi itu mesti terlibat. Walau bagaimanapun, jika pekerja tidak mempunyai kesedaran amalan hijau, sukar untuk mewujudkan amalan ini di tempat kerja. Pekerja, sebagai contoh, mungkin tidak menyedari faedah menjimatkan elektrik dan air kerana mereka tidak bertanggungjawab ke atas perbelanjaan tersebut. Amalan keusahawanan hijau dalam PKS mencabar untuk dilaksanakan kerana sikap ini.

Sekiranya pemilik perniagaan diwajibkan untuk meningkatkan kos mereka dalam melaksanakan keusahawanan hijau, amalan ini akan menjadi semakin sukar untuk direalisasikan. Ini kerana kenaikan kos mempunyai kesan negatif terhadap keuntungan syarikat. Ia membuatkan pemilik perniagaan memikirkannya dan mereka mungkin memutuskan untuk bertindak menentangnya. Pemilik perniagaan, sebagai contoh, mungkin perlu menyediakan bekas sisa yang memenuhi spesifikasi yang diperlukan, dan ini akan menanggung kos yang besar.

Peningkatan kos ini boleh membawa kepada jurang yang lebih besar di kalangan pemilik perniagaan untung untuk mengamalkan keusahawanan hijau. Di sinilah kerajaan dan penguatkuasa boleh memainkan peranan. Ini kerana amalan hijau perlu diamalkan oleh semua lapisan masyarakat, termasuk pemilik perniagaan.

Apakah bentuk sokongan yang diharapkan oleh masyarakat daripada universiti mengenai kemampanan?

- Untuk universiti terlibat/lebih dekat dengan komuniti, tanyakan apa yang mereka perlukan atau masalah yang perlu diselesaikan. Mereka menghargai bantuan pakar untuk meminimumkan kos.
- Komuniti bersedia untuk berkongsi rangka kerja yang realistik untuk digunakan untuk bahan pengajaran dan pembelajaran.
- Bersama-sama menggalakkan kesedaran untuk keusahawanan hijau.
- Mereka sanggup universiti mengambil cerita mereka sebagai kajian kes. Dalam satu cara, ia mempromosikan perniagaan mereka juga.

Wawasan yang muncul

Oleh kerana pemilik perniagaan tidak mahu dikenakan denda atau tindakan undang-undang, mereka boleh mengarahkan pekerja untuk mematuhi peraturan yang ditetapkan oleh organisasi penguatkuasaan. Sekiranya tiada denda dan tindakan undang-undang untuk menghalang tingkah laku tidak beretika tersebut, pemilik perniagaan berkemungkinan



mengabaikan peraturan. Kepimpinan hijau dan keusahawanan, akibatnya, adalah dua tanggapan yang sangat berkait rapat. Kepimpinan yang menyokong amalan keusahawanan hijau berpotensi untuk merangsang masyarakat secara amnya, dan perniagaan, untuk mengikuti budaya pemimpin.

Pemilik perniagaan lebih suka jika tindakan mereka mengenai amalan hijau diakui oleh penggubal dasar. Sebagai contoh, jika mereka melakukan amalan keusahawanan hijau, penggubal dasar boleh memberikan sijil pengiktirafan kepada mereka. Sijil ini kemudiannya boleh memberi merit tambahan apabila mereka memohon pembiayaan tambahan. Di samping itu, pelepasan cukai atau rebat juga boleh berfungsi sebagai pengiktirafan jika pemilik perniagaan terpaksa menanggung kos tambahan amalan hijau.

4.6. Hanoi University of Mining and Geology (HUMG) & Universiti Can Tho (CTU)

4.6.1. Universiti dan fakulti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Se jauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Idea perniagaan hijau ditunjukkan pada pertandingan Penyelidikan tahunan dan pertandingan idea Permulaan untuk pelajar; ini telah diambil kira dan mempunyai peluang yang baik untuk dianugerahkan. Walau bagaimanapun, universiti dan fakulti harus menghulurkan sokongan mereka untuk membangunkan dan merealisasikan idea keusahawanan dan kepimpinan hijau.

- Se jauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti?

Ini adalah topik keutamaan di HUMG dan CTU kerana kedua-dua universiti berminat dengan pembangunan mampan dan perlindungan alam sekitar.

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pada masa ini, tiada program khusus yang berkaitan dengan keusahawanan hijau dan kepimpinan. ANGEL, hanya beberapa kajian kes mengenai keusahawanan hijau yang disepadukan dalam kuliah. Projek ANGEL ialah satu peluang untuk kedua-dua HUMG dan CTU mempelajari amalan terbaik dan membangunkan program mereka sendiri.

- Tema lain yang muncul

Pembiayaan untuk menyokong pelajar membina dan melaksanakan projek permulaan.

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Se jauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?





Terdapat percubaan untuk meletakkan 'hijau' dalam kurikulum dengan beberapa kajian kes tentang keusahawanan hijau dalam kuliah, tetapi tidak ada kursus khusus.

- Sejauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Meningkatkan kesedaran tentang keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah salah satu kebimbangan utama di HUMG dan CTU. Tenaga pengajar digalakkan untuk memohon projek dan menghadiri seminar mengenai topik berkaitan.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

Kebanyakan pelajar berada di peringkat permulaan pembelajaran kemahiran keusahawanan. Melalui penyertaan dalam seminar bersama guru mereka atau mengambil bahagian dalam pertandingan idea permulaan, mereka memahami ekosistem hijau.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?

Kekurangan sumber manusia untuk membina model latihan keusahawanan dan kepimpinan, bilangan pelajar, penglibatan industri, staf akademik yang terlibat.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Membina kerjasama dengan kerajaan tempatan dan industri. Sokongan untuk idea-idea baru pelajar dari aktiviti mereka di perusahaan.

4.6.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?

Kebanyakan pelajar mengulas bahawa ini adalah topik baru. Mereka didengari di suatu tempat dalam kuliah tetapi tidak secara sistematik.

- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Sebilangan kecil pelajar telah mengikuti kursus di luar universiti dengan konsep yang berkaitan. Kebanyakan responden tidak benar-benar memahami maksud sebenar konsep tersebut.

- Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?





Pada masa ini, pelajar belum menerima sebarang bahan kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan daripada universiti.

Niat dan tindakan

Hampir semua responden sedang mempertimbangkan untuk memulakan perniagaan dalam bidang keusahawanan hijau dan kepimpinan dan kebanyakan mereka berhasrat untuk mendapatkan kerjasama dan sokongan daripada universiti.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kemampanan?

Salah satu cabaran utama dalam komited terhadap kemampanan ialah memahami konsep kepimpinan hijau dan keusahawanan, diikuti dengan pengetahuan dan kemahiran yang relevan untuk melaksanakannya. Isu pembiayaan disebut sebagai halangan besar bagi pelajar

- Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampanan?

Mereka mengharapkan yang paling banyak ialah sokongan melalui Seminar/latihan, Spin-off/Spin-out dan Inkubator (mengikut urutan pemilihan).

4.6.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Walaupun interaksi antara komuniti dan universiti dalam keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah terhad, masyarakat agak berpuas hati dengan peranan universiti kepada komuniti mereka mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Cabaran dan jangkaan

Antara cabaran yang disebutkan ialah: cabaran dasar khusus dari universiti dalam aktiviti keusahawanan, semangat dari segi kerjasama dan cara ahli bekerja, jurang antara teori di universiti dan sudut pandangan praktikal, batasan pembiayaan.

Walau bagaimanapun, komuniti berharap dapat mendapat sokongan daripada universiti untuk membangunkan keusahawanan dan kepimpinan hijau, mereka mengutamakan Latihan dan Bimbingan/Kejurulatihan.

4.7. Royal University of Phnom Penh (RUPP)

4.7.1. Universiti dan fakulti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Bahagian ini bertujuan untuk membincangkan bagaimana pihak berkepentingan di peringkat universiti dan fakulti telah terlibat mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan. Berdasarkan data yang dikumpul, kajian itu mendedahkan bahawa:



- 77.7% peserta di peringkat universiti akan berdedikasi dengan ketara kepada Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau manakala 44.4% pihak berkepentingan di peringkat fakulti menunjukkan mereka sudah bersedia.
- Dari perspektif universiti, disimpulkan bahawa hanya terdapat 55.5% yang berkaitan dengan kehadiran skim kolaboratif yang menghubungkan kerajaan dan persekitaran awam mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau.
- Daripada kerjasama industri, 74.7% nampaknya bersedia untuk menyokong dan bekerja untuk keusahawanan hijau.
- Secara keseluruhannya, walaupun majoriti pembuat keputusan bersedia untuk melangkah ke hadapan untuk menerapkan keusahawanan dan kepimpinan hijau, pihak berkepentingan di peringkat fakulti kekurangan pengetahuan dan model keusahawanan dan kepimpinan hijau. Oleh itu, ini bermakna mereka memerlukan pembinaan kapasiti dan latihan tentang cara menguruskan pendekatan ini.

Kurikulum dan tenaga pengajar

Berdasarkan respons untuk mentafsir Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau, terdapat satu set tingkah laku dan keupayaan yang memotivasikan dan memberi inspirasi kepada orang lain untuk mencapai kesan masyarakat dan alam sekitar. Kami mendapati bahawa pasukan pengurusan tertinggi di peringkat universiti telah memainkan peranan penting untuk menggalakkan keusahawanan hijau dan kepimpinan dari segi mencari kerjasama dan rakan kongsi yang mempunyai minat dan komitmen yang sama. Antara data yang dikumpul ini, 66.7% telah memulakan program, projek, aktiviti yang berkaitan dengan keusahawanan hijau dan kepimpinan serta telah berusaha mengukur impak masyarakat dan alam sekitar daripada aktiviti institusi. Walau bagaimanapun, pengurus dan pelaksana di peringkat fakulti masih memerlukan lebih banyak sokongan dan latihan.

Statistik mendedahkan bahawa di peringkat fakulti, hanya 33.4% pihak berkepentingan memahami dan menghargai kehadiran inisiatif teladan program, projek, aktiviti yang berkaitan dengan keusahawanan hijau dan kepimpinan dan 44% daripadanya memberi tumpuan kepada program pengajian yang relevan sama ada dalam program sarjana muda atau siswazah.

Pendek kata, kedua-dua kurikulum dan metodologi pengajaran harus menjadi pendekatan fokus pertama yang akan disokong.

Cabaran dan peluang

- Cabaran

42.9% kakitangan akademik tidak mempunyai pengetahuan latar belakang tentang motivasi pelajar dari sekolah menengah yang menyukarkan untuk membantu mereka menjadi pemimpin atau usahawan. Majoriti staf akademik perlu meningkatkan pengetahuan mereka tentang cara melatih pelajar untuk menjadi pemimpin atau usahawan dan 14.3% memerlukan model dan pembinaan kapasiti. 43% lagi tidak mempunyai komitmen, kepakaran dan penglibatan.



Cabaran yang paling sukar ialah membiayai atau menganggarkan program keusahawanan dan kepimpinan hijau.

- Peluang

Program inisiatif ini akan menggalakkan pelajar muda untuk membangunkan perniagaan mereka sendiri dan RUPP sedang membina Pusat Inkubasi Kebangsaan Kemboja yang akan menjadi tempat yang sesuai untuk menjalankan aktiviti utama permulaan, kurikulum digital, dan tenaga haba yang merupakan pusat minda pembangunan pelajar/usahawan muda untuk menggunakan teknologi untuk menyelesaikan masalah masyarakat (penyelesaian inovasi) dan menjadikan penyelesaian itu mampan. Justeru, pelajar atau usahawan muda akan diwujudkan untuk mewujudkan model perniagaan untuk penjanaan pendapatan. Sumber manusia merupakan faktor penting untuk dibincangkan dan dipromosikan. Untuk meyakinkan orang ramai, adalah berbaloi untuk bekerjasama dan bertukar-tukar cerita kejayaan di kalangan peserta projek. Mesyuarat dan Persidangan akan menjadi mekanisme untuk menyebarkan inisiatif keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Wawasan yang muncul

Sumber manusia merupakan faktor penting untuk dibincangkan dan dipromosikan. Untuk meyakinkan orang ramai, adalah berbaloi untuk bekerjasama dan bertukar-tukar cerita kejayaan di kalangan peserta projek. Mesyuarat dan persidangan akan menjadi mekanisme untuk menyebarkan inisiatif keusahawanan dan kepimpinan hijau.

4.7.2. Pelajar

Pendedahan

Pendaftaran kursus: Kira-kira 79% daripada responden tidak mengikuti sebarang kursus mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan sama ada ditawarkan secara dalaman atau luaran.

Perkaitan kursus: Majoriti responden menyatakan bahawa mereka belum mempelajari kursus atau kandungan berkaitan kursus lain mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Niat dan Tindakan

Hampir semua responden (94.9%) mempertimbangkan untuk bekerjasama dengan universiti, untuk mengambil bahagian dalam program keusahawanan hijau dan kepimpinan untuk memulakan perniagaan hijau, dan berhasrat untuk memulakan usaha.

Berkenaan dengan beberapa faktor yang mendorong responden untuk memulakan usaha, 48.8% daripada responden mengundi pulangan kewangan; 38.9% untuk mendapatkan kuasa dan pengaruh; 3.4% ke atas pemerolehan aset ketara; 61.5% pada pematuhan kepada jangkaan pihak ketiga; 71.8% pada pembelajaran dan penguasaan; 66.6% pada cinta dan bermakna; 54.8% untuk panggilan peribadi; 56.4% untuk mengelakkan rasa bersalah; dan 69.2% pada rasa kebebasan.



Halangan, Sokongan dan Cabaran

Walaupun terdapat beberapa faktor yang mendorong responden untuk memulakan usaha, mereka masih merasakan beberapa halangan dalam menjalankan perniagaan mereka sendiri. Halangan tersebut termasuk 1) sebab kewangan (35.9%), kekurangan pengetahuan (30.8); 3) kekurangan kemahiran (15.4%); dan 4) sebab sosial (15.4%).

Lebih separuh daripada responden (53.8%) memerlukan latihan dan 30.8% memerlukan bimbingan daripada struktur sokongan universiti (41%) dan kebangsaan/tempatan/agensi untuk PKS (30.8%).

Secara keseluruhan, hampir semua responden tidak mendapat pemahaman yang jelas tentang konsep "Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau" dan meminta untuk mendapatkan lebih banyak latihan, bimbingan dan pembiayaan untuk menyokong mereka memulakan usaha ini.

4.7.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Universiti ini telah memainkan peranan penting dalam menyokong masyarakat melalui program keusahawanan dan kepimpinan hijau termasuk komunikasi, nasihat, perundingan, bimbingan, struktur sokongan universiti, agensi kebangsaan/tempatan untuk PKS, dewan perniagaan, perunding perniagaan luar dan keluarga/rakan dan bidang sokongan utama lain juga.

- Tahap komunikasi: Kira-kira 66% daripada responden menunjukkan tahap komunikasi yang tinggi dalam komunikasi mereka dan 22% menunjukkan tahap komunikasi tertinggi melalui pengalaman mereka berkomunikasi dengan universiti.
- Penasihat, perundingan dan bimbingan: Tinjauan itu mendedahkan bahawa mereka mahukan nasihat, perundingan dan penyampaian bimbingan kepada komuniti sebaik sahaja keusahawanan dan kepimpinan hijau disediakan dengan petunjuk sokongan sehingga 88%.
- Keusahawanan dan kepimpinan hijau telah memainkan peranan penting dalam memberi manfaat kepada masyarakat dengan ketara kerana 78% menyokong bahawa ia memberi manfaat kepada masyarakat secara keseluruhan.
- Bimbingan/bimbingan, latihan, pembiayaan dan penyelesaian untuk komuniti di kampus adalah faktor sokongan utama; Manakala, majoriti kira-kira 56% memerlukan pembiayaan dan 33% memerlukan program latihan.
- Majoriti kira-kira 78% yang diperlukan oleh komuniti adalah struktur sokongan universiti seperti unit inkubasi, pusat kecemerlangan dan pusat penyelidikan, dan lain-lain; manakala selebihnya menyokong struktur seperti perunding perniagaan luar, dewan perniagaan dan agensi kebangsaan/tempatan untuk PKS dan hanya 22% bergantung kepada keluarga/rakan.

Cabaran dan jangkaan

Keusahawanan dan Kepimpinan Hijau merujuk kepada satu set tingkah laku dan keupayaan yang memotivasikan dan memberi inspirasi kepada orang lain untuk mencapai kesan masyarakat dan alam sekitar. Dalam hal ini, universiti telah memainkan peranan penting dalam melibatkan masyarakat dalam pelbagai aspek membangunkan komuniti ke arah keusahawanan hijau dan kepimpinan walaupun perjalanan telah menghadapi cabaran tertentu.

- Secara keseluruhannya, masyarakat berpuas hati dengan kehadiran universiti dalam mengamalkan keusahawanan dan kepimpinan hijau serta dalam memberikan perkhidmatan kepada masyarakat mengikut petunjuk kepuasan kira-kira 90%.
- Walaupun masyarakat sangat berpuas hati dengan penyesuaian keusahawanan dan kepimpinan hijau universiti, universiti juga harus meningkatkan tahap penglibatan dan sokongannya kepada masyarakat mengikut petunjuk cadangan ini sebanyak 82%.
- Sebenarnya, penggunaan keusahawanan hijau dan kepimpinan oleh universiti untuk komuniti juga telah menghadapi cabaran tertentu termasuk kekurangan pengetahuan, pembiayaan dan bimbingan, orientasi keuntungan, modal insan, masa, rintangan, undang-undang dan pematuhan, dan akhir sekali ekosistem sokongan secara amnya.

Wawasan yang muncul

Mungkin, cabaran asas yang mengehadkan transformasi masyarakat ke arah keusahawanan dan kepimpinan hijau boleh ditafsirkan terutamanya dalam minda masyarakat. Secara tradisinya, orang ramai lebih suka kekal di zon selesa mereka dan mengabaikan 'pergerakan' teknologi dan pembangunan modal insan dengan sewajarnya. Ini memerlukan komitmen untuk berubah dan penerimaan ekosistem sokongan baharu seperti yang dicadangkan oleh generasi baharu. Oleh itu, keusahawanan dan kepimpinan hijau tidak boleh dipisahkan daripada latihan kemahiran insaniah dan pemikiran positif.

4.8. Institute of Technology Cambodia (ITC)

4.8.1. Universiti dan fakulti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Data tinjauan menunjukkan bahawa terdapat beberapa aktiviti, **menyokong** keusahawanan hijau dan kepimpinan. Di peringkat universiti, 70% peserta berpendapat bahawa institut ini terlibat dalam aktiviti yang didedikasikan untuk keusahawanan hijau dan kepimpinan. Walau bagaimanapun, hanya kira-kira 50% peserta berpendapat bahawa terdapat aktiviti kolaboratif antara institut dan kerajaan, persekitaran awam, dan industri mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan, seperti yang ditunjukkan dalam rajah di bawah. Keputusan ini mungkin menunjukkan bahawa para peserta telah memahami secara meluas makna teras keusahawanan dan kepimpinan hijau.



Kurikulum dan tenaga pengajar

Daripada data tinjauan, hanya kira-kira 50% peserta berpendapat terdapat beberapa aktiviti yang melibatkan keusahawanan hijau dan kepimpinan di peringkat fakulti. Keputusan ini mengesahkan bahawa terdapat/ada beberapa unit/pusat lain institut (70%) yang terlibat dalam aktiviti hijau. Berdasarkan keputusan mengenai kurikulum, kira-kira 60% hingga 70% peserta berpendapat bahawa program tersebut dikaitkan dengan keusahawanan hijau dan kepimpinan.

Cabaran dan peluang

Cabaran:

- Keusahawanan dan kepimpinan hijau tidak difahami dengan baik.
- Kekurangan komunikasi dan maklumat.
- Sumber manusia, kemahiran, kemudahan, dan dana yang terhad.
- Tiada platform yang jelas untuk pelaksanaan hijau.
- Sukar untuk mencari pelaburan di kawasan itu daripada mana-mana pihak berkepentingan yang berkaitan.

Peluang:

- ANGEL akan membimbing kita untuk lebih memahami keusahawanan dan kepimpinan hijau.
- Ahli fakulti muda yang bersedia untuk pembinaan kapasiti.
- Kursus dana lain boleh dikenal pasti.

4.8.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Daripada peserta yang memberi respons, 65% pelajar telah mengikuti kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan, namun, hanya kira-kira 10% daripada mereka telah mengikuti kursus dengan kandungan khusus mengenai 'hijau'. Tiada pelajar telah mengikuti kursus keusahawanan hijau dan kepimpinan sama ada di dalam atau di luar kampus. Ramai pelajar nampaknya tidak begitu memahami konsep keusahawanan dan kepimpinan hijau.

Niat dan tindakan

Kebanyakan pelajar menunjukkan sikap positif untuk memulakan usaha yang menangani isu-isu masyarakat dan alam sekitar pada masa hadapan (85%) dan berhasrat untuk mengambil bahagian dan mengembangkan keupayaan mereka dalam keusahawanan hijau dan kepimpinan (90%). Semua pelajar bersedia untuk bekerjasama dengan universiti dalam seminar/latihan dan inkubator (masing-masing 55% dan 45%).



4.8.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Daripada hasil tinjauan, masyarakat telah berhubung dengan universiti untuk tempoh antara 5 hingga 8 tahun. Hanya kira-kira 50% daripada komuniti telah berinteraksi dengan universiti mengenai 'hijau'. Jika masyarakat akan mencari sokongan daripada universiti untuk membangunkan keusahawanan dan kepimpinan hijau, mereka lebih suka latihan dan perundingan.

Cabaran dan jangkaan

Semua dalam komuniti berpuas hati dengan peranan universiti mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan. Walau bagaimanapun, mereka kekurangan maklumat dan anggaran untuk memulakan perniagaan sedemikian. Lebih-lebih lagi, terdapat pengetahuan dan motivasi yang terhad untuk 'hijau'.

4.9. University of South-East Asia (USEA)

4.9.1. Universiti dan fakulti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah universiti/fakulti telah menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pelan strategik universiti bagi 2016-2019 dan 2019-2024 menyatakan dengan jelas visinya untuk membangunkan sumber manusia yang kompeten dengan sikap yang baik untuk bertindak balas terhadap pasaran buruh nasional dan antarabangsa di mana mereka boleh bekerja dan hidup dalam era globalisasi untuk menyumbang kepada masyarakat. Selain itu, nilai teras juga memberi tumpuan kepada mengekalkan dan melindungi alam sekitar.

- Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' sebahagian daripada misi universiti/fakulti?

Misi USEA adalah untuk membina pendidikan tinggi dan sistem pendidikan latihan vokasional untuk semua peringkat selaras dengan piawaian kebangsaan dan antarabangsa untuk menyediakan pengetahuan, Kemahiran Teknikal, Kemahiran Insaniah dan sikap yang baik kepada pelajar bagi memenuhi keperluan pasaran buruh nasional dan antarabangsa. Ini belum dinyatakan dengan jelas tentang 'hijau' lagi.

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Dua program sedikit melibatkan keusahawanan hijau dan kepimpinan, iaitu dalam Perniagaan Antarabangsa dan Pelancongan.

- Tema lain yang muncul



Isu Hijau/Alam Sekitar telah diperkenalkan kepada pelajar melalui tugas mereka mengenai subjek Tanggungjawab Sosial.

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?

Dalam jurusan Perniagaan dan Pelancongan Antarabangsa universiti, terdapat subjek keusahawanan pada tahun tiga semester dua dan subjek kepimpinan pada tahun empat semester satu, tetapi belum memberi tumpuan kepada hijau. Hijau hanyalah sebahagian kecil daripada bab 1, Tanggungjawab Sosial, dalam Perniagaan dan Pelancongan Antarabangsa.

- Sejauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Kebanyakannya, pensyarah di USEA mengikuti sukatan pelajaran kursus universiti, yang agak tidak berkaitan dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Kesimpulannya, universiti masih belum membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

USEA membuka pintunya kepada semua pelajar untuk mendapatkan pengetahuan tambahan di luar kelas. Terutamanya, aktiviti yang berkaitan dengan hijau/alam sekitar telah diperkenalkan oleh USEA-American Corner, yang memberi tumpuan terutamanya kepada aktiviti sosial seperti berbasikal, menanam pokok, menderma, dan mendidik penduduk di kawasan luar bandar. Sesetengah pelajar berpeluang untuk menyertai program alam sekitar yang dianjurkan oleh rakan kongsi USEA, kebanyakannya NGO, dan beberapa bengkel berkaitan persekitaran hijau.

- Tema lain yang muncul

Aktiviti kokurikulum berkaitan keusahawanan hijau dan kepimpinan telah diminta; untuk bukan sahaja memasukkannya ke dalam kurikulum tetapi juga sebagai ekstrakurikulum untuk pelajar.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?

Cabaran semasa USEA ialah jumlah sumber yang tidak mencukupi untuk diperuntukkan untuk inisiatif kemampanan.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Kelestarian akan diperkenalkan kepada pasukan pengurusan USEA, kakitangan, pensyarah, pelajar dan komuniti melalui projek ANGEL ini, yang pertama dengan hijau sebagai





tumpuannya. Pasukan pengurusan USEA merancang untuk menyemak semula kurikulum Pengurusan, perniagaan antarabangsa dan pelancongan dengan menggabungkan keusahawanan hijau dan kepimpinan dalam program, mata pelajaran atau bab.

- Tema lain yang muncul

Pelancongan berasaskan komuniti akan diperkenalkan dalam Pengurusan Pelancongan utama dalam mesyuarat semakan kurikulum akan datang.

4.9.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?

Pelajar USEA dari tahun 1-3 tidak tahu tentang konsep keusahawanan hijau dan kepimpinan. Pelajar Tahun 4, bagaimanapun, kebanyakannya mengetahui konsep hijau kerana ia diperkenalkan dalam bab subjek Tanggungjawab Sosial.

- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah sebahagian daripada subjek Tanggungjawab Sosial pada tahun 4 supaya mereka tahu tentang konsep hijau melalui tugas mereka. Selain itu, aktiviti sudut USEA-Amerika juga mempromosikan 'hijau' kepada pelajar dan komuniti USEA.

- Sejauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Keusahawanan dan kepimpinan hijau hanyalah sebahagian daripada bab dalam tahun 4, jadi kebanyakan pelajar di tahun 1-3 mungkin tidak mengetahui bahanyang berkaitan dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau.

- Tema lain yang muncul

Adalah lebih baik jika USEA dapat menyediakan kursus atau aktiviti tambahan mengenai keusahawanan hijau dan kepimpinan melalui seminar atau bengkel atau latihan.

Niat dan tindakan

- Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pelajar USEA menyatakan komitmen yang kuat dalam aktiviti sosial untuk mempromosikan 'hijau' dan kesedaran alam sekitar.

- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?





Keusahawanan dan kepimpinan hijau telah diperkenalkan dalam bahagian mata pelajaran. Sementara itu, sudut USEA-American dan rakan kongsi juga mempromosikan aktiviti alam sekitar di dalam dan di luar universiti seperti berbasikal, menanam pokok dan aktiviti sosial yang lain.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

Pengamal adalah yang paling digemari di kalangan pelajar. Mereka ingin menjadi sebahagian daripada pembangunan sosial.

- Tema lain yang muncul

Pelajar USEA juga ingin mempromosikan aktiviti amal untuk hospital dan komuniti mereka.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kemampanan?

Mereka tidak mempunyai dana untuk menyokong aktiviti mereka. Sesetengah daripada mereka, masih, mengambil berat tentang hijau/alam sekitar.

- Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampanan?

Mereka memerlukan sokongan daripada universiti dalam menganjurkan seminar berkaitan keusahawanan dan kepimpinan yang berkaitan dengan hijau dan untuk menyediakan sedikit dana untuk aktiviti sosial.

- Tema lain yang muncul

Pelajar adalah sebahagian daripada komuniti mereka supaya mereka mahu melihat komuniti mereka dibangunkan.

4.9.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah masyarakat telah berhubung dengan universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? Dalam bentuk apa (jika ada)?

Komuniti telah berhubung dengan universiti selama kira-kira 3-6 tahun dalam bentuk tindakan sosial seperti hari alam sekitar, bengkel dan lain-lain acara di universiti.

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi dan strategi komuniti?





Ia adalah bahagian penting dalam komuniti kerana komuniti itu sendiri kini mengambil berat tentang alam sekitar dalam komuniti mereka. Ia adalah sebahagian daripada misi dan strategi komuniti untuk membawa perubahan positif yang berkesan dan mampan kepada masyarakat.

- Tema lain yang muncul

Selain 'hijau', kebanyakan badan komuniti berhasrat untuk menyediakan pendidikan berkualiti dan peluang pembangunan yang komprehensif kepada belia.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah halangan yang dihadapi oleh masyarakat dalam mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Kebanyakan masyarakat menghadapi beberapa cabaran termasuk penguatkuasaan kawal selia yang tidak berkesan, tanggungjawab korporat sektor swasta yang tidak mencukupi, dan masyarakat sivil yang lemah. Orang dalam komuniti, kebanyakannya, tidak tahu konsep Hijau dan kadang-kadang sangat sukar untuk mengubah sikap mereka untuk mengambil berat terhadap alam sekitar.

- Apakah bentuk sokongan yang diharapkan oleh masyarakat daripada universiti mengenai kemampanan?

Universiti harus menyediakan bimbingan/bimbingan, latihan dan juga harus mempunyai struktur sokongan untuk komuniti seperti unit inkubasi, pusat kecemerlangan, dan pusat penyelidikan, dsb. Nasib baik, sesetengah komuniti, untuk tujuan pelancongan, mengambil berat tentang alam sekitar. Mereka menetapkan peraturan komuniti mereka sendiri "Tiada Plastik dalam Komuniti."

Cerapan yang muncul ditemui di bahagian sebelumnya

Universiti perlu menyedari isu alam sekitar dan melindungi masyarakat serta mengkaji komuniti untuk menilai keperluan mereka untuk mengambil bahagian dalam pembangunan sosial dan masyarakat.

4.10. Universiti Champasak (CU)

4.10.1. Universiti dan fakulti

Penemuan Utama

- Membangunkan aktiviti keusahawanan dan kepimpinan serta kurikulum penyelidikan di Universiti dan Fakulti Champasak
- Pembangunan dan penciptaan aktiviti keusahawanan dan kepimpinan hijau terutamanya
- Program keusahawanan dan kepimpinan hijau yang disokong.
- Peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan.



Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Universiti Champasak merupakan sebuah institusi awam yang mengikut dasar kerajaan untuk melatih kakitangan untuk berdikari, pengetahuan akademik yang tinggi, dan keupayaan untuk bersedia dan bersedia untuk berkhidmat kepada masyarakat. Dengan kekuatan perpaduan dan perpaduan kakitangan dan pelajar, dan dengan sokongan masyarakat domestik dan masyarakat antarabangsa, kami akan berusaha untuk membangunkan universiti sebagai institusi pendidikan yang cemerlang di bahagian selatan Lao PDR dan di Asia Tenggara. Selain itu, kita akan memberi perhatian untuk menjalankan penyelidikan saintifik, menyediakan perkhidmatan akademik kepada masyarakat, dan memelihara tradisi kebangsaan kita yang mengagumkan sambil menyumbang kepada pembangunan sosio-ekonomi negara untuk kemampanan dan kemakmuran.

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Melalui kerjasama antara Fakulti Sains Semula Jadi dan Fakulti Ekonomi dan Pengurusan, Universiti Champasak telah memenangi penyediaan idea projek dalam Mekong Youth Innovative dalam topik projek "Galakan pembinaan pengeluaran biogas untuk petani yang mempunyai ternakan babi di daerah Sanasomboun, wilayah Champasak, Laos. Oxfam di Laos telah menubuhkan dan menyediakan pembiayaan untuk pelaksanaan projek" Projek ini akan dilaksanakan antara Februari hingga Mei 2022.

- Sejauh manakah hubungan kerajaan, industri dan persekitaran awam mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Baru-baru ini, Universiti Champasak, mempunyai hubungan antarabangsa melalui kerjasama antara Fakulti Sains Semula jadi, Fakulti Pertanian dan Perhutanan, dan Fakulti Ekonomi dan Pengurusan, Universiti Champasak ("Pertubuhan Tempatan") berkaitan dengan projek yang dibiayai oleh Program Kemudahan Alam Sekitar Global/Geran Kecil ("GEF SGP"), yang dilaksanakan oleh Program Pembangunan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNDP) bagi pihak Perkongsian GEF dan dilaksanakan oleh UNOPS, MANAKALA, GEF SGP telah menubuhkan dan menyediakan pembiayaan untuk sebuah projek, iaitu Projek Anak Benih Pokok dan Demonstrasi Penghutanan Ekologi untuk Produk Hutan Bukan Kayu. Projek ini sedang dilaksanakan mulai 01 Januari 2022 hingga 31 Julai 2023

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?

Daripada hasil tinjauan kami mendapati bahawa 33.33% pelajar mempelajari kursus etika perniagaan. 27.78% pelajar belajar kursus perniagaan kecil dan sederhana. 16.67% pelajar telah mengikuti kursus pemasaran keusahawanan.

Dalam bidang pertanian, kursus perniagaan telah merangkumi keusahawanan (11.11%). Selain itu, terdapat seorang pelajar yang mengikuti kursus alam sekitar dan ekonomi (5.56%).

- Sejauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Baru-baru ini, pensyarah Fakulti Ekonomi dan Pengurusan telah mengambil bahagian dalam Perkongsian Ekonomi dan Alam Sekitar untuk Asia Tenggara (EEPSEA Partnership). Pensyarah telah berjaya menyertai kursus/bengkel latihan seperti Ekonomi Alam Sekitar: 1) Analisis Faedah-Kos, 2) Penilaian, 3) Ekonomi Tingkah Laku dan Eksperimen yang diadakan pada 9-20 Ogos 2021. Pengurusan Sumber Air: Penyesuaian Iklim dalam Lembangan Rentas Sempadan-Kerjasama EEPSEA-IIASA diadakan pada 12, 14, 21 Oktober 2021.

Mereka berjaya menyelesaikan Persidangan Tahunan EEP SEA 1-3 Disember 2021. Seorang membentangkan kertas kerja mengenai topik: Faktor yang Mempengaruhi Kesyediaan Isi Rumah untuk Membayar Zon Pemuliharaan Ikan: kajian kes dari Daerah Khong, Wilayah Champasak, Laos. Seorang lagi membentangkan cadangan penyelidikan mengenai topik tersebut: Kesyediaan untuk membayar pembinaan loji biogas untuk petani yang mempunyai ternakan babi di peringkat isi rumah wilayah Champasak.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dsb.)

Pelajar yang telah mempelajari perniagaan dengan persekitaran hijau (50%), dan pelajar yang mengatakan bahawa mereka telah mendapat maklumat yang relevan semasa etika perniagaan (50%). Kebanyakan pelajar ingin ditawarkan oleh universiti kursus keusahawanan (72.22%). Pelajar ingin ditawarkan oleh Kepimpinan universiti juga (27.78%). Dalam sesi perbincangan, beberapa pelajar telah mencadangkan untuk meminta sokongan kewangan untuk bekalan air minuman bersih bagi setiap fakulti bagi mengurangkan sisa plastik

- Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti dan kurikulum Ekonomi dan perniagaan?
 - Meningkatkan kualiti dan perkaitan pendidikan.
 - Menggalakkan penyelidikan saintifik hijau dan perkhidmatan akademik bagi memenuhi pelan pembangunan sosioekonomi negara dan tempatan.
 - Menggalakkan kelemahan untuk mengakses pendidikan tinggi.
 - Menggalakkan sukan, memelihara seni, budaya dan tradisi kebangsaan yang mengagumkan.
 - Meningkatkan kualiti sistem pentadbiran hijau.
 - Meningkatkan kerjasama akademik antarabangsa dan kebangsaan.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan pembangunan dan mewujudkan keusahawanan dan kepimpinan hijau?



Universiti/fakulti menghadapi masalah dengan sokongan kewangan dalam mengukuhkan pembangunan dan penciptaan keusahawanan hijau dan kepimpinan. Oleh itu, kami amat ingin mempunyai bajet untuk melaksanakan projek hijau. Kami mempunyai bidang dan kemahiran akademik yang sangat berbeza dari segi bidang latar belakang pendidikan yang akan dapat kami kongsi dan pelajari untuk meningkatkan keusahawanan dan kepimpinan hijau. Oleh itu, jika kita mempunyai sokongan kewangan, kita ingin menambah lebih banyak subjek hijau yang berkaitan dengan kelestarian ke dalam fakulti Ekonomi dan Pengurusan untuk kesedaran pelajar tentang alam sekitar dan galakan penambahbaikan ekosistem.

- Apakah cabaran yang dihadapi universiti/fakulti dalam mengukuhkan penubuhan unit penyelidikan dan pembangunan berkaitan alam sekitar di kawasan Universiti Champasak?

Universiti dan fakulti menghadapi kekurangan sokongan kewangan dalam menubuhkan unit penyelidikan dan pembangunan berkaitan alam sekitar di kawasan Universiti Champasak. Kami mempunyai ramai penyelidik dengan idea projek hijau untuk dilaksanakan untuk ekonomi, alam sekitar dan komuniti. Kami telah menyelesaikan penulisan cadangan projek mengenai topik baja bio, ladang babi organik, dan kursus persediaan IELTS. Sebabnya ialah kami merancang untuk melaksanakan kursus persediaan IELTS projek kerana kami ingin mempunyai lebih banyak peluang untuk kerjasama antarabangsa. Kami telah merancang untuk meninjau dan melatih Perusahaan Kecil dan Sederhana untuk menyokong konsep keusahawanan hijau dan kepimpinan untuk pembangunan mampan. Di samping itu, kami juga merancang untuk bekerjasama dengan Fakulti Sains Semula Jadi dan Fakulti Pertanian dan Perhutanan untuk meninjau herba tempatan untuk mengumpul spesies dan menguji khasiat perubatannya, kemudian bekerjasama dengan hospital wilayah Champasak untuk menghasilkan ubat herba. Selain itu, kami juga ingin menggalakkan masyarakat menanam herba dan merancang untuk menanam herba di kampus universiti. Kami telah cuba meminta sokongan kewangan daripada organisasi antarabangsa.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Universiti/fakulti komited untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kelestarian melalui kerjasama dan mengemukakan cadangan penyelidikan dan projek bagi meningkatkan pembinaan kapasiti penyelidik, pensyarah, pelajar, dan komuniti bagi kerjasama organisasi bertaraf antarabangsa bagi mencapai pertumbuhan hijau bagi matlamat pembangunan mampan.

4.10.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?



Kebanyakan pelajar tidak mempunyai pengetahuan tentang keusahawanan hijau dan kemahiran kepimpinan. Dalam dekad yang lalu, program Fakulti Ekonomi dan Pengurusan memberi tumpuan kepada pentadbiran perniagaan dan ekonomi am tanpa mengenal pasti bidang sebenar keusahawanan hijau dan jurusan kepimpinan.

- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Pelajar yang mempelajari etika perniagaan (33.33%), pelajar yang telah belajar daripada perniagaan kecil dan sederhana (27.78%), yang telah mengikuti kursus pemasaran mengenai keusahawanan (16.67%). Dalam bidang pertanian, kursus perniagaan merangkumi keusahawanan (11.11%). Di samping itu, seorang pelajar mengambil kursus alam sekitar dan ekonomi (5.56%). Untuk menyedarkan pelajar tentang peluang keusahawanan hijau dan kepimpinan, adalah penting untuk menyebarkan, melatih dan membangunkan kursus keusahawanan hijau dan kepimpinan dalam Fakulti Ekonomi dan Pengurusan. Bagi membolehkan pelajar belajar menjadi usahawan hijau dan kepimpinan, dalam perbincangan dengan pelajar, mereka lebih suka bekerja sendiri daripada bekerja untuk kerajaan atau bekerja dengan syarikat swasta.

- Sejauh manakah pelajar menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Kebanyakan pelajar tidak menerima dokumentasi tentang keusahawanan dan kepimpinan hijau. Kursus-kursus Fakulti Ekonomi dan Pengurusan tidak memperkenalkan keusahawanan dan kepimpinan hijau.

- Apakah pemahaman anda tentang keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Kebanyakan pelajar juga memahami bahawa keusahawanan hijau hanyalah usaha perniagaan untung. Walaupun pelajar memahami kepimpinan kerana hanya satu orang yang mengarahkan dan memimpin syarikat swasta. Analisis data menunjukkan bahawa pengetahuan mengenai topik keusahawanan hijau dan kepimpinan pelajar yang telah belajar daripada perniagaan dengan persekitaran hijau adalah sama dengan 50% dan mereka telah mendapat maklumat yang paling relevan dalam perjalanan etika perniagaan (50%).

Niat dan tindakan

- Sejauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Daripada perbincangan itu, kebanyakan pelajar berminat untuk menjadi usahawan hijau dan pemimpin di pelbagai peringkat. Mereka memberi perhatian untuk mengambil bahagian dalam sesi perbincangan. Sesetengah daripada mereka ingin melakukan perniagaan ekonomi pekeliling, terutamanya penggunaan semula plastik untuk ladang tapak semaian pokok. Di samping itu, sebahagian daripada mereka telah memulakan perniagaan di ladang dan pembungkusan teh dan kopi.

- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Sesetengah pelajar telah memulakan perniagaan mereka sendiri, terutamanya dalam perniagaan tani dan jualan platform dalam talian.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, penguambela, aktivis, Sikap, Nilai, Komitmen, dll.)

Pelajar mesti terlibat dalam melindungi alam sekitar. Mereka secara aktif meningkatkan kesedaran untuk semua orang di dalam dan di luar kampus. dan menyedari kepentingan ekosistem dan biodiversiti. Dalam sesi perbincangan itu, beberapa pelajar mencadangkan untuk meminta sokongan kewangan untuk bekalan air minuman bersih bagi setiap fakulti bagi mengurangkan sisa plastik.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh pelajar apabila mereka komited terhadap kelestarian alam sekitar?

Cabaran khusus yang dialami oleh pelajar berhubung dengan keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah mereka yang tidak mempunyai idea (77.78%), dan yang mempunyai idea bahawa mereka akan menyesuaikan diri daripada usahawan (22.22%). Pelajar perlu menjadi pembantu penyelidik 'kelestarian alam sekitar' selepas menganalisis data tinjauan untuk mengambil bahagian dalam pelaksanaan projek dan pengumpulan data tinjauan untuk kerja penyelidikan, dan mereka kemudiannya akan mempelajari lebih banyak kerja akademik dan memperoleh pengalaman amalan kerja lapangan.

- Bagaimanakah pelajar mengharapkan universiti menyokong komitmen mereka terhadap kemampanan?

Kebanyakan pelajar perlu disokong oleh bimbingan atau bimbingan (50%). Latihan disokong oleh 38.89%, dan pembiayaan sebanyak 11.11%. Pelajar perlu disokong oleh keluarga atau rakan-rakan mereka (66.67%) dan akan menghargai disokong oleh Agensi PKS Kebangsaan atau Tempatan (33.33%). Pelajar mahu universiti menyokong promosi aktiviti pemuliharaan alam sekitar dan penghutan semula di kawasan penebangan hutan.

- Bagaimana menyelesaikan isu, cabaran, penilaian, dan kawalan pelajar?

Untuk menyelesaikan isu pelajar, kami akan menambah 6 lagi mata pelajaran yang berkaitan dengan keusahawanan hijau dan pembangunan pertumbuhan kepimpinan ke dalam kursus termasuk:

1. Pengeluaran dan operasi Pemasaran Hijau
2. Keusahawanan dan kepimpinan hijau
3. Keusahawanan bio-pekeliling
4. Kitaran model perniagaan hijau
5. Tenaga boleh diperbaharui untuk pertumbuhan hijau
6. Zon pemuliharaan ikan untuk meningkatkan spesies akuakultur



Cabaran enam mata pelajaran ini ialah bajet yang diperlukan untuk mewujudkan kurikulum, penyelidikan, pelaksanaan projek, dan kemudian latihan pertumbuhan hijau yang merangkumi amalan penerbitan dan kerja lapangan untuk mewujudkan dan menggalakkan generasi baharu menjadi usahawan dan pemimpin hijau, seperti pengamal, aktivis, penyelidik, dan penyelaras projek, selepas tamat pengajian.

- Peserta pelajar

Pelajar akan menjadi ahli pasukan penyelidikan dan pelaksanaan projek hijau mengikut kerja lapangan. Mereka akan mempelajari pengalaman inovatif baharu daripada penyertaan kerja akademik yang akan mendorong mereka untuk belajar cara bekerja rapat dengan penyelidik, pensyarah dan penyelaras projek, yang memberi inspirasi kepada mereka untuk mengambil berat tentang alam sekitar dan cara menyelesaikan penyelesaian alam sekitar

- Bagaimana kita mengamalkan, kemahiran, sistem operasi pelajar?

Pelajar tidak hanya akan belajar di dalam bilik kelas tetapi mereka juga akan belajar dalam amalan kerja lapangan, contohnya pelaksanaan projek mengenai topik: Projek Anak Benih Pokok dan Demonstrasi Penanaman Hutan Ekologi untuk Hasil Hutan Bukan Kayu, pelajar akan mengambil bahagian dalam kerja lapangan tapak semaian pokok, menambah fugus ke dalam akar pokok selepas 2 bulan dan 5 bulan umur pokok, penyiapan idea projek lain dalam Mekong Youth Innovative dalam topik projek "Galakan pembinaan pengeluaran biogas untuk petani yang mempunyai ternakan babi di daerah Sanasomboun, wilayah Champasak, Laos." Oxfam di Laos telah menubuhkan dan menyediakan pembiayaan untuk pelaksanaan projek, pelajar akan belajar cara memasang loji belon biogas plastik untuk menggalakkan mereka mempelajari lebih lanjut tentang pemakanan babi hijau.

Wawasan yang muncul

Kami ingin meminta sokongan kewangan daripada yayasan antarabangsa untuk menggalakkan kami melaksanakan kedua-dua penyelidikan dan projek untuk mencapai matlamat pembangunan kemampanan. Jika kita perlu meningkatkan kesejahteraan kita, kita perlu menyokong kesejahteraan **masyarakat dan juga menyelesaikan isu alam sekitar.**

4.10.3. Komuniti

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

Baru-baru ini, Universiti Champasak, mempunyai hubungan antarabangsa melalui kerjasama antara Fakulti Sains Semula jadi, Fakulti Pertanian dan Perhutanan, dan Fakulti Ekonomi dan Pengurusan, Universiti Champasak ("Pertubuhan Tempatan") berkaitan dengan projek yang dibiayai oleh Program Kemudahan Alam Sekitar Global/Geran Kecil ("GEF SGP"), maka pasukan projek kami akan menyediakan 8,750 pokok yang akan kami inokulasi kulat ke dalam akar pokok kepada pegawai lain dan komuniti. Melalui kerjasama antara Fakulti Sains Semula Jadi dan Fakulti Ekonomi dan Pengurusan, Universiti Champasak telah memenangi penyiapan idea projek di Mekong Youth Innovative dalam topik projek "Galakan pembinaan pengeluaran biogas untuk petani yang mempunyai ternakan babi di daerah Sanasomboun,





wilayah Champasak, Laos." Oxfam di Laos telah menubuhkan dan menyediakan pembiayaan untuk pelaksanaan projek. " Projek ini akan dilaksanakan antara Februari hingga Mei 2022, ia akan menyediakan teknikal, peralatan dan bahan untuk memasang 9 loji biogas belon plastik kepada masyarakat. Universiti Champasak, Fakulti pertanian dan perhutanan, dan Jabatan Sains Haiwan akan menyediakan babi berharga rendah kepada masyarakat.

Untuk memotivasikan masyarakat untuk prihatin terhadap masalah alam sekitar, kita perlu menyokong pelaksanaan pembiayaan projek dalam komuniti untuk mewujudkan kesedaran tentang penilaian alam sekitar, nilai alam semula jadi melalui keusahawanan, dan kepimpinan hijau dalam semua peringkat operasi.

Universiti dan jabatan-jabatan berkaitan telah membincangkan 'penyebaran' akademik teknikal kepada masyarakat dengan melatih dan mewujudkan kurikulum bagi menyedarkan masyarakat tentang nilai dan faedah usahawan dan pemimpin hijau.

Cabaran dan jangkaan

Budaya ideologi masyarakat tidak diambil kepada nilai keusahawanan hijau dan kepimpinan, sekali gus menjadikan operasi teknikal masih menjadi penghalang.

Masyarakat mengharapkan daripada universiti dan jabatan berkaitan terutamanya kerjasama teknikal, latihan, pembangunan kemahiran keusahawanan, penyelarasan aktiviti, mewujudkan kurikulum untuk pelajar dalam komuniti.

Mewujudkan struktur kerjasama antara universiti, komuniti, ahli perniagaan dan agensi kerajaan bagi memudahkan pembangunan keusahawanan hijau secara sistematik, seperti pusat penyelidikan kolaboratif untuk menyelesaikan masalah dengan berkesan, menambah baik struktur perusahaan kecil dan sederhana untuk memberi tumpuan kepada hijau.

Wawasan yang muncul

Untuk meningkatkan kesejahteraan masyarakat dan penilaian alam sekitar, kita perlu menambah 6 mata pelajaran kepada kursus: 1. Pengeluaran dan operasi pemasaran hijau; 2. Keusahawanan dan kepimpinan hijau; 3. Keusahawanan bio-peredaran darah; 4. Kitaran model perniagaan hijau; 5. Tenaga boleh diperbaharui untuk pertumbuhan hijau; 6. Pengembangan spesies akuakultur melalui zon pemuliharaan ikan. Itu akan menggabungkan kedua-duanya mendapatkan pengalaman dengan bilik darjah dan kerja lapangan ke dalam kursus, dan pelajar akan berpeluang membantu **dan menyokong masyarakat dan komuniti mereka dari segi kewangan dan teknikal.**

4.11. Universiti Savannakhet (SKU)

4.11.1. Universiti dan fakulti

Penemuan utama

- Sebilangan kecil pelajar mengalami pengetahuan dan pendedahan kursus/bengkel keusahawanan dan kepimpinan.



- Kebanyakan pelajar telah menghadiri latihan/bengkel yang disediakan oleh universiti/fakulti.
- Dari segi motivasi, kedua-dua faktor ekstrinsik dan intrinsik berkemungkinan besar mempengaruhi pelajar untuk memulakan usaha/projek yang menangani isu masyarakat dan alam sekitar.
- Kekurangan pengetahuan adalah halangan utama untuk memulakan perniagaan hijau mereka sendiri, untuk pelajar.
- Keperluan daripada struktur sokongan universiti adalah sumber sokongan yang paling kritikal apabila memulakan perniagaan hijau pelajar sendiri.
- Beberapa cabaran yang dihadapi ialah fasilitasi daripada organisasi berkaitan.

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Sejauh manakah universiti/fakulti menyokong keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Adalah dipersetujui bahawa terdapat beberapa struktur sokongan yang agak luas dari kedua-dua peringkat universiti dan fakulti kerana hakikat bahawa idea keusahawanan hijau adalah konsep yang agak baru bagi pensyarah. Ia juga dicadangkan bahawa universiti serta fakulti harus memperluaskan kerjasama akademik mereka dengan rakan kongsi institusi hijau yang lain untuk menyediakan lebih banyak peluang untuk pembinaan kapasiti.

- Sejauh manakah utama tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti/fakulti?

Konsep 'Hijau' menjadi sebahagian daripada misi universiti, kerana universiti ini bertujuan untuk ditubuhkan sebagai universiti hijau di wilayah tengah negara.

- Apakah projek/program semasa (jika ada) yang telah dijalankan oleh universiti/fakulti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pada masa ini, universiti ini merupakan salah satu daripada konsortium projek ANGEL dan SKU ingin mengambil peluang ini untuk membangunkan kurikulum dan latihan yang berkaitan dengan konsep keusahawanan hijau. Kursus-kursus yang dibangunkan di bawah aktiviti projek ini akan meningkatkan pembinaan kapasiti pensyarah dan kebolehan pelajar.

Kurikulum dan tenaga pengajar

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada kurikulum? Dalam kursus apa ia muncul?

Terdapat pemahaman yang agak luas tentang meletakkan 'hijau' sebagai sebahagian daripada kurikulum dan pengajaran. Adalah ketara bahawa konsep 'hijau' agak baru bagi kebanyakan pensyarah walaupun sebahagian daripada mereka pernah mengalaminya dalam menghadiri bengkel atau latihan. Penyebaran tanggapan 'hijau' dalam operasi perniagaan jarang berleluasa. Sesetengah pensyarah telah memasukkan kandungan hijau yang berkaitan dalam beberapa bahagian waktu ceramah dan/atau perbincangan mereka semasa waktu kelas.



- Se jauh manakah universiti telah membangunkan tenaga pengajar mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Salah satu misi universiti adalah untuk mewujudkan universiti hijau yang bermaksud bahawa bukan sahaja infrastruktur itu sendiri akan mesra alam tetapi meningkatkan kesedaran tentang keusahawanan hijau dan kepimpinan juga merupakan salah satu aktiviti utama bagi institusi ini. Ahli fakulti digalakkan untuk memohon dan menghadiri bengkel/latihan atau fakulti yang berkaitan dan dialu-alukan untuk membuat cadangan program latihan untuk pelajar mereka.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, penguambela, aktivis, dll.)

Jelas sekali, kebanyakan pelajar adalah penyokong ekosistem hijau. Mereka adalah pembantu kepada guru mereka dalam latihan/bengkel. Walau bagaimanapun, mereka dilatih untuk mendapat inspirasi untuk membangunkan perniagaan mereka sendiri pada masa hadapan.

Cabaran dan peluang

- Apakah cabaran yang dihadapi oleh universiti/fakulti dalam mengukuhkan komitmen terhadap kemampanan?

Kekurangan kakitangan mahir dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau adalah salah satu isu yang menghalang kemampanan.

- Apakah peluang yang boleh direbut oleh universiti/fakulti untuk mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Menggalakkan kerjasama dan mewujudkan hubungan perniagaan dengan syarikat tempatan dan serantau, contohnya, syarikat dari zon ekonomi khas Savan-Seno akan mengukuhkan fakulti/universiti.

4.11.2. Pelajar

Keadaan pendedahan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Se jauh manakah pelajar biasa dengan konsep itu?

Kebanyakan pelajar sudah biasa dengan konsep keusahawanan tetapi bukan mengenai aspek hijau, ia agak baru bagi mereka kerana mereka hanya mempunyai beberapa kandungan kursus yang berkaitan dengan keusahawanan.

- Bagaimanakah pelajar tahu tentang konsep itu? Sumber apa yang mereka rujuk?

Kebanyakan pelajar memperoleh pengetahuan tentang keusahawanan melalui kursus mereka dan kandungannya kebanyakannya berkaitan dengan persekitaran semula jadi.





- Se jauh manakah pelajar telah menerima bahan kursus berkaitan keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pada masa ini, terdapat beberapa inisiatif dalam menjalankan perniagaan dan perkhidmatan, dan amalan perlindungan alam sekitar ditawarkan di fakulti mereka melalui latihan/bengkel.

Niat dan tindakan

- Se jauh manakah pelajar komited terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Pelajar tidak sabar-sabar untuk memulakan usaha mereka sendiri dengan komitmen sosial dan mesra alam pada masa hadapan. Mereka berhasrat untuk menjalankan perniagaan dan perdagangan hijau.

- Apakah tindakan yang telah diambil oleh pelajar dalam bidang keusahawanan dan kepimpinan hijau?

Mereka bersedia untuk bekerjasama dengan universiti dalam memulakan perniagaan hijau mereka sendiri sebagai rakan kongsi universiti dan universiti boleh membantu mereka memulakannya.

- Apakah peranan yang ingin diambil oleh pelajar dalam ekosistem hijau? (cth, penyelidik, pengamal, peguambela, aktivis, dll.)

Sokongan latihan yang disediakan oleh universiti akan membantu mereka memulakan perniagaan mereka sendiri.

Cabaran dan jangkaan

Pelajar menyatakan bahawa beberapa gaya tradisional kerja dan peraturan perniagaan dalam beberapa organisasi tempatan mungkin menghalang kemudahan proses dalam menjalankan perniagaan.

4.11.3. Komuniti

Penemuan utama

- Komuniti mempunyai penglibatan yang luas dengan universiti.
- Masyarakat perlu mendapatkan sokongan meluas daripada agensi kebangsaan/tempatan untuk PKS.
- Sokongan daripada universiti perlu ditingkatkan.
- Beberapa cabaran ialah pandemik COVID-19, peraturan yang tidak praktikal untuk situasi pembangunan ekonomi sosial semasa, kadar kesedaran yang rendah tentang keusahawanan hijau dan peraturan perniagaan yang berkaitan.

Keadaan sokongan semasa terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau

- Se jauh manakah masyarakat telah berhubung dengan universiti mengenai keusahawanan dan kepimpinan hijau? Dalam bentuk apa (jika ada)?





Komuniti mempunyai komunikasi yang meluas dengan universiti apabila mereka memerlukan sokongan akademik, menawarkan tempat latihan kepada pelajar, dan mereka menghadiri latihan/bengkel/orientasi yang disediakan oleh universiti.

- Sejauh manakah tanggapan 'hijau' menjadi sebahagian daripada misi dan strategi komuniti?

Kebanyakan masyarakat tidak begitu memahami konsep 'hijau', tetapi mereka hanya menganggap bahawa ia berkaitan dengan mesra alam. Oleh itu, apabila mereka menjalankan perniagaan, ia dikehendaki mengambil kira isu alam sekitar.

Cabaran dan jangkaan

- Apakah halangan yang dihadapi oleh masyarakat dalam mengukuhkan komitmennya terhadap kemampanan?

Disebabkan kekurangan pemahaman tentang konsep hijau, masyarakat perlu mempelajari lebih lanjut tentang konsep, prosesnya dan cara menjalankan perniagaan hijau dan memimpin perniagaan mereka sendiri dengan jayanya. Selain itu, pandemik COVID-19, peraturan yang tidak praktikal untuk situasi pembangunan ekonomi sosial semasa, kadar kesedaran yang rendah tentang tanggapan keusahawanan hijau dan peraturan perniagaan yang berkaitan adalah cabaran.

- Apakah bentuk sokongan yang diharapkan oleh masyarakat daripada universiti mengenai kemampanan?

Diharapkan universiti dapat memberikan lebih banyak sokongan dan perkhidmatan akademik mengenai keusahawanan hijau.



5. Kesimpulan

Analisis jurang 12 universiti rakan ASEAN menunjukkan bahawa terdapat pelbagai universiti yang terlibat dalam keusahawanan hijau dan kepimpinan. Walau bagaimanapun, kajian itu juga menunjukkan beberapa corak biasa. Walaupun struktur dan dasar sokongan di peringkat universiti wujud, ini tidak mudah dinyatakan menjadi tumpuan yang kuat di peringkat fakulti.

Dari perspektif pelajar, terdapat tahap niat yang tinggi untuk melibatkan diri dalam usaha niaga hijau, walaupun mereka masih kekurangan pengetahuan dan pengalaman dalam bidang keusahawanan hijau. Pelajar sedar tentang keperluan untuk kepimpinan transformasi untuk membuat perubahan berlaku. Daripada tinjauan itu, kami mendapati bahawa pelajar dan komuniti kebanyakannya memerlukan bimbingan/bimbingan untuk menyokong usaha mereka, dan struktur sokongan universiti adalah antara sumber sokongan yang paling dicari.

Penemuan ini memerlukan penubuhan pembinaan kapasiti khusus untuk universiti rakan kongsi ASEAN untuk membimbing pihak berkepentingan utama dalam mengintegrasikan orientasi alam sekitar dengan matlamat sosial dan kewangan.

Kesimpulannya, analisis jurang menunjukkan bahawa membina dan meningkatkan kompetensi dan struktur sokongan setiap universiti rakan kongsi terhadap keusahawanan dan kepimpinan hijau sangat diperlukan.



6. Rujukan

- Benjamini, Y. (1988). Opening the box of a boxplot. *The American Statistician*, 42(4), 257-262.
- Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

